

Onderwijswerking blijft centraal staan bij Wina

Het is nu al het zesde academiejaar dat de onderwijswerkgroep van WINA, de fakulteitskring van de studenten wiskunde, natuurkunde en informatika, bestaat. Destijds gegroeid uit de behoefte om concrete onderwijskundige problemen bij de wiskunde- en natuurkundeopleiding aan te pakken met een groep van geïnteresseerde studenten zonder de al overladen presidiumvergadering nog meer te belasten, kan deze onderwijswerkgroep terug kijken op heel wat verwezenlijkingen, de ene al wat belangrijker dan de andere.

Die interesse voor de onderwijsproblematiek kwam natuurlijk niet zo maar. Enerzijds speelde de continuïteit in de onderwijswerking een grote rol: een goede onderwijswerking dit jaar is een eerste aanzet voor een goede werking het volgende jaar. Anderzijds is er zeker een vorm van natuurlijke interesse voor onderwijsproblemen bij een groep studenten waarvan het overgrote deel later werk zal vinden in het onderwijs. Ten slotte speelt ook het feit mee dat er geen academiejaar voorbijgaat zonder dat de WINA-studenten de concrete tekorten van hun opleiding aan den lijve ondervinden.

Zo was er recentelijk het opstellen van een nieuw programma voor de

tweede kandidatuur Informatika aan de Kampus Kortrijk; een zeer zwaar programma met maar liefst 3 vakken meer dan de kandidatuur in Leuven. Het is dan zeker geen gemakkelijke opdracht om de studenten in Kortrijk hierover in te lichten. Zo vormt ook de aggregatieopleiding bij wiskunde en natuurkunde een groot probleem: zoals in zoveel richtingen is deze veel te theoretisch en veel te weinig op de praktijk gericht, en de middelen om ze wat beter uit te bouwen ontbreken.

Kontinuiteit

Het belangrijkste probleem voor de onderwijswerkgroep van WINA is echter: hoe kan men er voor zorgen dat ook de grote groep van studenten zich voor deze problematieken gaat interesseren? Daarom dat de WINA-onderwijswerkgroep steeds op zoek is naar middelen om met haar werking naar buiten te treden. Dikwijls lukt dit niet zo best en moet men het vooral hebben van éénmaal-per-jaar-initiatieven zoals een onderwijsdag met info-standjes en een debat. Niet dat dergelijke initiatieven geen waarde zouden hebben maar het heeft een erg vluchtig karakter.

Kontinüé berichtgeving over de werking van de onderwijswerkgroep is noodzakelijk maar niet makkelijk. Het kringblaadje zou daarbij kunnen helpen maar toch valt het op dat onderwijs-artikels in het *Newtonke* eerder zeldzaam zijn. Dikwijls ligt dit aan het feit dat de onderwijsmensen van WINA wel veel met onderwijs bezig zijn, maar dan weer vergeten de

studenten in de jaren in te lichten over de problemen waarrond ze werken. En dit heeft dan weer een ander probleem tot gevolg: namelijk de opvolging en het aantrekken van nieuwe medewerkers.

Realisering

Dat de onderwijswerkgroep kan terug kijken op heel wat verwezenlijkingen staat vast. Twee spektakulaire voorbeelden: de tesisbrochure en de programma-hervormingen bij Wiskunde en Informatika in het academiejaar 1982-1983. De tesisbrochure is er gekomen nadat men vaststelde dat heel wat eerste lissers niet genoeg hadden met de éne info-namiddag, georganiseerd door de onderzoeksgroep over de mogelijke tisonderwerpen om een bewuste keuze van promotor en onderwerp te maken. Daarom bracht de onderwijswerkgroep de ervaringen van meerdere generaties tisonderzoekers samen in een brochure die nu aan de eerste lissers verspreid wordt. Regelmatig wordt de brochure aangevuld met nieuwe ervaringen.

Twee jaar geleden zag de onderwijswerkgroep er zich zelfs toe verplicht een actie te voeren tegen een voorgestelde programmahervorming in de kandidaturen wiskunde en informatika. Men wou de Informatika inbouwen in het wettelijk kader van de Wiskunde-opleiding wat dan weer gunstige gevolgen voor de financiering van deze nieuwe richting tot gevolg zou hebben. Dat hierdoor beide opleidingen grondig zouden verminkt wor-

den, was voor de profrenfractie op de onderwijscommissie geen argument. Door middel van pamfletten, artikels in Veto, berichtgeving op Radio Scorpio, en een algemene vergadering met een maximaal aantal aanwezigen werden de meeste WINA-leden over deze voorstellen ingelicht. Vooral een artikel in een bekend Vlaams dagblad was de profrenfractie op de POK in het verkeerde keelgat geschoten, de voorstellen werden dan ook geklasseerd.

Onmacht

Naast deze spektakulaire dingen zijn er ook heel wat minder opvallende: zo wordt er op de bijeenkomsten van de WINA-onderwijswerkgroep heel wat tijd uitgetrokken voor de opvolging en voorbereiding van de vergaderingen van de onderwijscommissie en de fakulteitsraad. En lang niet alle initiatieven van de onderwijswerkgroep komen tot een goed einde, sommige voorstellen die de studenten uitwerken worden dikwijls van de tafel geveegd op de POK, zeker geen leuke ervaring als men er zoveel tijd instakt en overtuigd was van zijn gelijk. Niet te veronderstellen dat soms een gevoel van onmacht zich meester maakt van de medewerkers van de onderwijswerkgroep.

Dit jaar is er echter ook veel werk voor de onderwijsmensen van WINA: vooral de aggregatie is nu aan de orde en er wordt ook gewerkt rond de wet op de academische graden. En natuurlijk zijn er de steeds weer opdoemende programmawijzigingen. (WS)

Studiedruk

DUO-enquete bij Scheikunde

SCHEIKUNDE — Naar aanleiding van de jaarlijks terugkerende klachten in eerste licentie scheikunde in verband met de zwaarte van het programma beslisten de studenten een DUO-enquête aan te vragen om over meer concrete cijfergegevens te kunnen beschikken. Mede dank zij de medewerking van de voorzitter van de POK (Permanente Onderwijscommissie) Scheikunde, prof. Vanquickenborne, werd deze dan uitgevoerd in december '83.

In een DUO-enquête wordt gebruik gemaakt van de schattingsmethode of de paarsgewijze vergelijking. Aan de ondervraagde studenten wordt een lijst voorgelegd van de vakken, telkens per drie gerangschikt. De studenten duiden aan aan welk vak van de drie ze het meest, het minst tijd besteedden tijdens het vorige academiejaar. Door de computer wordt dan eenschaal van vakken opgesteld naar relatieve zwaarte. Om deze schaal om te zetten in absolute cijfers werden 4 ijkvakken gekozen: fysische scheikunde, organische, labo organische en labo fysische scheikunde. Van deze ijkvakken moeten de studenten zo nauwkeurig mogelijk *schatten* hoeveel uren ze aan deze vakken besteedden. Via computer (er wordt een functie gezocht die past op de punten) verkrijgen we uiteindelijk het aantal uren.

Wat zijn nu de resultaten? Een *gemiddelde* scheikunde student in eerste licentie studeert/werkt 1880 uur per jaar. Door academische raad (2 mei 1983) werd 1900 uren als absoluut maximum (= norm) vooropgesteld, alhoewel sommigen ook een norm van 1700 uur vooropstellen.

Er werd in de DUO-enquête aan de studenten ook gevraagd waarom ze eerste licentie scheikunde als zo belastend ervaren, terwijl de cijfers toch niet wijzen op een enorm hoge studiedruk. Uit de antwoorden komt vooral naar voren dat de laboratoriumoefeningen sterk doorwegen. Enkele citaten:

"Veel labo's — s'avonds te moe om nog te blokken zodat alles blijft liggen." "... Omdat het verondersteld wordt dat je van de eerste labodag erin vliegt en werkt tot je omvalt de week na Pasen, om alleen proberen bij te blijven met je verslagen en 1 of 2 vakken."

"Het probleem zit hem in het aantal uren. Met aggregaat erbij (iemand die aggregaat volgt krijgt er nog eens 6 semesteruur = 90 lesuren bovenop) komen wij aan zoveel uur dat er geen tijd meer is om je vakken bij te houden." "De zware fysische belasting (wordt niet gemeent door de DUO-enquête!) door de labo's, gekombineerd met de psychische belasting van sommige vakken."

Wordt er nu wel degelijk rekening gehouden met deze resultaten? Blijkbaar niet. Dit jaar werd een programmatwijziging goedgekeurd waardoor een half semesteruur biochemie aan het curriculum wordt toegevoegd, d.w.z. 7,5 uur les + (3,67 relatieve belasting \times 7,5) = 35 uur ekstra, wat de studiebelasting op 1915 brengt.

Ondanks het protest vanwege de studenten op de POK, fakulteitsraad en academische raad, waarbij gewezen wordt op de norm van 1900 uur die overschreden wordt (had academische raad die niet zelf ingevoerd?) werd het voorstel goedgekeurd. Als zoethoudertje voor de studenten wees de raad er nog wel op of het niet mogelijk zou

zijn om eens te onderzoeken of de studiebelasting niet op één of andere manier verlicht kon worden.

Voor de scheikundestudenten is het nu zeer de vraag of deze DUO-enquête ooit zal leiden tot praktische resultaten. Als er onverhoopt toch nog iets uit de bus komt, zal dat louter te danken zijn aan de goodwill van enkele profren. Het is daarom dat de studenten in Kringraad voor de toekomst garanties willen tegen het willekeurig overschrijden van het 1900-uren plafond. Kringraad ziet zo een garantie in het installeren van een *onafhankelijke* commissie die erop moet toezien dat de programma's beneden de 1900 uur blijven.

Onafhankelijk omdat de profren blijkbaar niet voldoende objectief kunnen zijn: zowel op de POK als op de fakulteitsraad als op de academische raad hielden ze geen rekening met de objectieve cijfers uit de DUO-enquête. En juist daarom kan je je de vraag stellen of ze zo een onafhankelijk orgaan wel zullen willen invoeren, zelfs al zouden ze het nut ervan inzien...

AKTIE-DRIE-DAAGSE

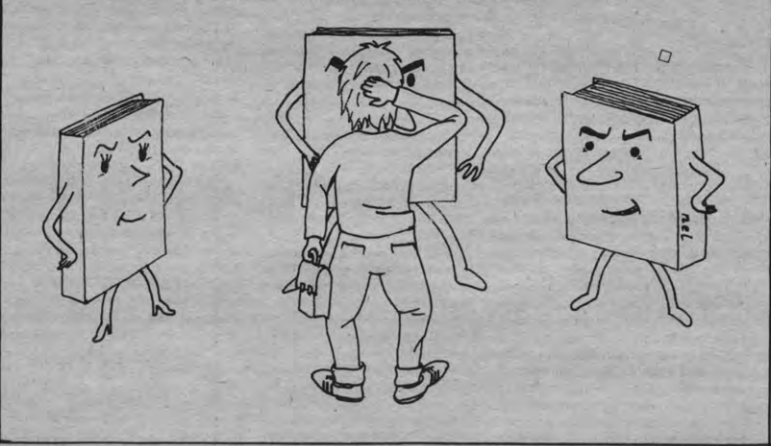
Dinsdag 11 maart

- Alma III: animatie met wedstrijd en stands; sokratisch toneel over Alma om 12.30 u en 13.30 u.
- Landbouw: stand in de fakbar van 10.00 tot 17.00 u.

Woensdag 12 maart

- Alma II: animatie en stands; sokratisch toneel over Alma om 12.30 u en 13.30 u.
- L & W: film met debat over aggregatie, op de 8ste verdieping van L & W om 15.00 u; stands in de fakulteitsaal.
- wina: pannel-gesprek over aggregatie.
- Katecheta: pannel-gesprek over aggregatie.
- Gasthuisberg: stand.
- Filofisch instituut: tentoonstelling.

De familie studiedruk

Twee jaar geleden werden negen studenten kiné ten onrechte geëubid in tweede zitting; tegen het examenreglement in werden andere criteria gebruikt tijdens de deliberatie in september dan tijdens die in juni. De academische overheid gaf impliciet toe dat er een fout was gemaakt door voor deze 9 mensen nog een extra februari-zitting in te lassen. Het was niet de eerste keer dat de docent in kwestie furore maakte. De naam Vranken haalde de pers.

Begin dit jaar maakte de Raad van State bekend dat de examenreglementen van verschillende universiteiten in strijd zijn met de wet. Ook in Leuven wisten bdstudenten een tijdlang niet of ze van de vakken waarvoor ze vrijgesteld waren nog vrijgesteld gingen kunnen blijven.

In Kortrijk werd begin dit jaar de richting wiskunde omgeturnd in een richting informatika. Om binnen de wet te blijven moest het programma wiskunde behouden blijven, maar werden daar enkele informatikavakken toegevoegd. De naam 'informatika' lokte meer studenten naar Kortrijk dan de naam 'wiskunde'. Maar de studenten kregen een zeer zwaar programma voorgeschoteld waarvan heel wat vakken voor informatika irrelevant waren.

De gelden voor de Sociale Voorzieningen aan de universiteiten worden in de praktijk niet geëkeerd, hoewel dit wettelijk voorgeschreven is. Dat wil zeggen dat studenten meer moeten betalen voor Alma en voor kamers op de universitaire peda's omdat de regering de wet niet na komt.

Wie 60% van het socio-vitaal minimum verdient en het toch in zijn hoofd haalt een kind naar de universiteit te laten gaan, die kan pas het maximumbedrag voor een studiebeurs krijgen. Dat is 70.000 à 80.000 fr, amper een fractie van wat zo een universitair aan zijn ouders nog kost.

Studenten hebben helemaal niet zoveel rechten als vaak voorgesteld wordt. Universitair onderwijs wordt beschouwd als een gunst. De dreiging van een numerus clausus blijft reëel, het democratisch recht op onderwijs vindt de regering onbetaalbaar in kristijden. Er is geen controle op de manier waarop een professor les geeft en wat en hoeveel hij in de les ziet. Een onderwijsbeleid aan de unief is marginaal. De student is er vaak de dupe van: leert zijn stof verkeerd voor het examen omdat de eisen niet duidelijk zijn, of weet niet waarom hij bepaalde zaken moet leren of waarom ze op die manier aangebracht zijn.

Studenten moeten hun rechten kunnen opeisen en moeten zich hiertoe kunnen organiseren. Eén student staat te zwak als hij onrechtvaardig bejegend wordt en diplomatiek overleg mislukt.

De Algemene Studentenraad staat hiervoor. In deze extra-Veto stellen Sociale Raad en Kringraad enkele van hun meest kurrente werkpunten voor. Ze draaien alle rond de situatie van de student. Het overzicht is nog niet volledig en de werkpunten van de ASR dekken lang nog niet alle problemen die er zijn. Maar het initiatief ligt ook bij de lezer, bij de student in de jaren. Het is zijn deelname die de kringen en de raden draaiende moet houden. Het zijn zijn problemen rond het onderwijs en sociale rechten die bespreekbaar moeten gemaakt worden.

De goede huisvader van een groot bedrijf

In Veto nr. 1 verscheen inder tijd een In Memoriam voor Gust Mangelschots. De toenmalige directeur van de onder studenten alom bekende Alma-keten. Mangelschots was nog een authentiek produkt van de jaren '50, de generatie die de noodzaak van de eis tot democratisering aan den lijve ondervond. Goedkoop eten en wonen en goedkope cursussen was een must, anders was studeren voor deze mensen uitgesloten. De konkretisering van deze ideeën kreeg onder andere gestalte door de oprichting van Alma en Acco. Het plotse overlijden van Gust was voor ons dan ook een verlies.

Zoals het een goed bedrijf betaamt, moest er een opvolger komen en de keuze van de raad van beheer van Alma viel op de heer Toon Martens. Als kritisch ingestelde Almabezoekers legden we hem even op de rooster om te weten wat zijn ideeën zijn in verband met Alma en zijn visie op de sociale sector in het algemeen.

Veto: U bent sinds 1 januari '85 benoemd tot directeur van de Alma-studentenrestaurants. Kan u zichzelf even voorstellen?

Toon Martens: «Ik ben geboren in Baarle-Hertog, uit de Noorderkempen dus, als tweede in een landbouwersgezin van zeven kinderen. Doordat ik een beurs kreeg, kon ik in '71 in Leuven komen studeren. Voor mij was het belangrijk dat er aan de unief een sociale sector bestond. In '76 ben ik afgestudeerd als ingenieur scheikunde en landbouwindustrie, specialisatie bedrijfsleiding en technologie van voedingsbedrijven.»

«Daarna heb ik 6 maanden gewerkt in een melkfabriek als ploegbaas, tot ik in '77 aan een wetenschappelijk onderzoek kon meewerken. Op dat ogenblik ben ik ook aan mijn doktoraatsstudie begonnen. Daar heb ik mijn eerste ervaring opgedaan met een grootkeuken. Voor het onderzoekswerk moest ik ettelijke emmers kaas-smaak.»

«In '80 ben ik dan aangenomen door een prive-firma die nauw samenwerkte met het universitair reken-centrum als systeemprogrammeur. Mijn job deed ik wel erg graag, maar ik ben er ook van overtuigd dat je zo'n snel evoluerend werk niet lang kan volhouden. Tot dan toe had ik technisch werk gedaan en ik wou een meer omvattende job. Nu heb ik altijd al van afwisseling gehouden en zag het dan ook als een uitdaging in te gaan op de vakature van Alma. Bovendien is het een beleidsfunctie die dus beantwoordde aan wat ik gestudeerd had.»

Prijs-kwaliteit

Veto: Bij het van start gaan van de Alma opteerde men voor een restaurant-formule die goede en goedkope voeding verschaft aan het studentenpubliek. Hoe staat u daartegenover?

Toon Martens: «Alma is een vzw en heeft bijgevoel niet de bedoeling om winst te maken. Dat neemt niet weg dat er toch problemen zijn kwa financiering. We moeten zien rond te komen met een bepaald budget. Dit wordt berekend door de overheid en op basis van studentenaantallen. Binnen dat budget zorgen we voor een maximale dienstverlening. De beheerder van een vzw, in casu Alma, moet zijn bedrijf runnen als een goede huisvader, dit wil zeggen dat het beschikbaar budget zo goed mogelijk moet aangewend worden.»

«Het is logisch dat de studenten de prijs zo laag mogelijk willen houden, dat ze hard protesteren tegen tekort aan subsidies. Ik moet echter een Alma beheren en kan die niet laten failliet

gaan. Het faillissement van de sociale sector zou veel erger zijn dan prijsverhogingen. Het is kiezen tussen twee soorten kwaad. De tendens tot privatisering, zoals die vooral bij deze coalitie gangbaar is, vormt een bedreiging voor Alma. En wat dan met de sociale sector? In dat soort kringen leeft sterk het vrije-marktprincipe en die principes overnemen zo fataal zijn voor een sociale sector.»

Veto: Alma als deel van de sociale sector kan dus niet rendabel zijn. Veel mensen noemen dit bedrijfseconomisch niet verantwoord. Wat is uw visie hierop?

Toon Martens: «Alma moet geen winst maken, maar wel zijn budget zo goed mogelijk beheren. Zij is niet onderworpen aan de principes van de vrije

doen. Ik ben dus geen komputerfanaat die Alma een systeem wil opdringen, om er zelf mee te kunnen spelen.»

Veto: Een van de doelstellingen was toch ook een verantwoord personeelsbeleid te voeren. Is de automatisatie niet kontradictorisch met het voorgaande?

Toon Martens: «Het is zeker niet mijn bedoeling mensen op straat te zetten. Het heeft immers geen zin arbeidskrachten door machines te vervangen, vooral in tijden van werkloosheid.»

«Door de automatisering zie ik de mogelijkheid om, zoals ik al gezegd heb, ons personeel een meer boeiende job te bezorgen. Een probleem dat hier natuurlijk kan rijzen is de manier waarop die automatisering wordt ingevoerd en de manier waarop het personeel hierbij wordt begeleid. Ik

Alma directeur Martens kijkt blijgemoed de toekomst tegemoet nu hij al direct een computer in zijn bedrijf zal hebben. (foto Veto)

marktconomie, wat niet wegneemt dat we, om onze doelstelling te realiseren, bepaalde bruikbare methodes er kunnen uitlichten, bijvoorbeeld die automatisering, budgetcontrole of lineaire programmering, spreiding van investeringen enz.»

Automatisering

Veto: Vanuit uw voorstelling en vanuit onze ervaringen in de raad van beheer weten we dat u een fervente voorstander bent van automatisering. Wat zijn uw precieze plannen voor Alma?

Toon Martens: «Een van de grote problemen binnen Alma is dat de beheersinformatie (wat je nodig hebt voor het voeren van een goed dagelijks beleid) maanden achterna hinkt op de feiten. Er zijn geen cijfers beschikbaar of toch op zijn minst veel te laat.»

«Via die automatisering die ik voorstaat, wordt het mogelijk op het gebied van stockbeheer en inkoop een politiek te voeren van minimalisatie van de kosten, wat dan toch ten goede komt aan de consument. Op dit ogenblik is het zo dat de gerants en inkoopers veel tijd besteden aan het overschrijven van cijfers en het opstellen van statistieken. Nu gebeurt dit nog op een vrij ambachtelijke wijze. Persoonlijk vind ik het niet de taak van een gerant cijfers over te schrijven. Die moeten zich bezighouden met het "runnen" van het bedrijf, samen met het algemeen beheer. Of met interne problemen. Zij zijn verantwoordelijk voor hun Alma.»

«Voor heel wat mensen zal door de automatisering het werk veel boeiender worden zodat ze hun tijd aan belangrijker zaken kunnen spenderen: bijvoorbeeld de vraag waarom op een bepaald ogenblik het aantal klanten afneemt en wat men daartegen kan

vind het trouwens ook erg belangrijk dat ons personeel regelmatig de kans krijgt tot bijscholing. Tot nu toe is daarvoor bijna geen geld voorzien. Bijscholing verhoogt immers de efficiëntie van het werk en draagt bij tot de motivatie van de werkkrachten.»

Strukturele oplossingen

Veto: Ieder jaar gaan de Almaprijzen de hoogte in. Een sociale sector betaald door de klanten is toch geen sociale sector meer. (Wij dachten dat los van mekaar te moeten zien). Gaat u deze politiek verderzetten?

Toon Martens: «Wat voor zin heeft het om prijsverhogingen door te voeren als het niet nodig is. Alma als vzw kan toch geen winst maken.»

«Het is begrijpelijk dat studenten zich steeds principieel tegen prijsverhogingen gekant hebben. Maar toch moeten ze zich bewust zijn van de kloof tussen kosten en prijs die steeds groter wordt. Dit kan serieuze problemen met zich meebrengen in de toekomst.»

Veto: Die kloof kan toch op een meer structurele manier gedicht worden? In '83 was er een overschot op de exploitatie die niet in de pot bleef, maar naar investeringen voor Alma II ging.

Toon Martens: «Er was eigenlijk geen overschot in '83 omdat die al door het deficit van de voorgaande jaren opgegeten was. Trouwens voor '84 zal er ook een deficit zijn.»

«Bovendien is de scheiding tussen exploitatie en investeringen niet zo duidelijk: alle reserves gaan in één pot waaruit geput wordt om investeringen te doen en om tekorten aan te zuiveren. Ik ben ook voorstander van een duidelijke scheiding tussen de

budget- en investeringsbegroting, maar dat zal geen effect hebben op het prijzenbeleid.»

Veto: Een ander manier om tekorten aan te vullen zou zijn aan de unief te vragen de ASLK-lasten op zich te nemen. (Dit zijn de interesten van de leningen aangegaan voor het bouwen van de universiteitsrestaurants). Het is toch maar normaal dat de universiteit, die ook eigenaar wordt van de gebouwen, die interesten afbetaalt. Zo gebeurt het trouwens ook in de andere universiteitssteden.

Toon Martens: «Julie kunnen dat terecht eisen, maar daar wil ik me niet aan verbranden.»

Raad van beheer of raad van beroerte?

Veto: In de raad van beheer van Alma heb je drie fracties: studenten, personeel en directie. Hoe ziet u de rol van de studentenfractie?

Toon Martens: «Volgens de letter van de wet op ons juridisch statuut zijn deze drie fracties beheerders. Zowel personeel, studenten als directie zijn verantwoordelijk voor het beleid en hebben de taak fundamentele beslissingen te nemen over het beheer van onze restaurants. In realiteit heeft de studentenfractie dus een beheersfunctie en tegelijkertijd een controlerende functie.»

«Het idee van paritair beheer is natuurlijk zeer goed en moet ook behouden blijven. Het wordt er echter niet gemakkelijker door. Eenieder is betrokken partij, met vaak andere belangen, of andere prioriteiten. Voor de studenten is dat 'zo goedkoop mogelijke voeding verschaffen'. Het personeel komt vanzelfsprekend op voor de verdediging van hun tewerkstelling en werkzekerheid. En vanuit de RvS wordt gewaakt over de verdeling van de gelden. Het is in zekere zin een garantie voor de studenten dat zij door medebeheer in staat worden gesteld te waken over het konsekwent nastreven van de doelstellingen van Alma. Wanneer wij teveel in de richting zouden werken van individuele dienstverlening, of een winstgevend beleid willen worden, dan kunnen jullie onmiddellijk naar de fiskus stappen.»

Veto: Op dit ogenblik zitten de studenten in de raad van beheer duidelijk in de verdrinking. Wat is uw mening daarover?

Toon Martens: «Ik denk integendeel dat de studentenfractie daar tamelijk sterk staat: ze heeft medebeslissingsrecht en als de raad van beheer bepaalde zaken beslist die jullie totaal niet goedvinden, kunnen jullie nog altijd akties voeren. De directie van Alma bijvoorbeeld heeft geen verhaal tegen een beslissing van de raad van beheer.»

Veto: Maar als er over prijsverhogingen moet gestemd worden, zijn de studenten toch altijd in de minderheid?

Toon Martens: «Door die principiële houding van de studenten en de zorg

van de directie voor het beleid is het duidelijk dat we nooit tot een akkoord kunnen komen en de studenten in de minderheid zijn met hun mening. Dat moeten jullie kunnen verdragen. Het is belangrijk dat Alma blijft bestaan. Als je als Alma niet aan een zeker pragmatisme doet, doe je jezelf op.»

Restaurant of snack?

Veto: Heeft u er enig zicht op welk deel van Alma restaurant is en wat snack-bar?

Toon Martens: «Nee. En ik weet ook niet wat de precieze definitie is van snackbar en restaurant. Dat is iets dat gecoreid is doorheen de jaren, en waarvan ik nog niet duidelijk begrepen heb welke politiek erachter steekt.»

Veto: Snackbarformule biedt een uitgebreide maaltijdeuze, maar daar zijn ook gedifferentieerde prijzen aan verbonden. Het beleid was tot nu toe gericht op een uitbreiding van de snackbarformule ten koste van de restaurants. Gaat u dit beleid verderzetten?

Toon Martens: «Ik ben voor het stimuleren van een meerkeuze-aanbod, maar dat houdt niet in dat dan ook de prijzen moeten gedifferentieerd worden. Als er keuze genoeg is en een student wil toch een individuele bediening of nog iets anders eten dan er wordt aangeboden, dan is het normaal dat je daarvoor meer betaalt.»

Veto: Wij als studenten hebben noghans vaak de indruk dat door een prijsdifferentiatie een expliciete prijsverhoging wordt omzield.

Toon Martens: «Dat ligt zeker niet in mijn bedoeling. Wel is het zo dat we soms genoodzaakt zijn aanpassingen te doen. Neem nu de salabar. De berekening kostprijs/portie werd gedaan op basis van wat een 'normaal' mens neemt. Nu stelden we zo'n ekkens vast in de portionering dat uiteindelijk kleinere borden werden geplaatst.»

Veto: Is het noodzakelijk dat Alma een individuele bediening biedt?

Toon Martens: «Jazeker, maar dan wel als marginale activiteit. Dat helpt de kosten van andere afdelingen compenseren, net zoals bijvoorbeeld de buitendienst.»

«Trouwens het probleem van de sociale onrechtvaardigheden tussen de studenten kan je in Alma niet ongedaan maken. We kunnen er enkel voor zorgen dat de financiële drempel zo laag mogelijk is. Wat die bijverdienden betreft, die kunnen nooit hoofddoel van de Alma zijn, de BTW en de belastingen zouden dat ook niet aanvaarden.»

Na het interview zijn we twee verdiepingen lager in Alma II tussen de soep en het dessert nog wat gaan napraten en ons besluit was: Toon Martens, een aanwinst voor Alma.

Gilberte Boeckmans
Marcel Lauwers
Myriam Monteyne

Video's over democratisering

Tijdens de aktiedriedaagse van ASR zal er eveneens een ruime portie video aangeboden worden. "Demokratisering van het onderwijs" is ook hier het thema, dat op een veelzijdige manier belicht wordt: zowel de problematiek als alternatieven komen aan bod. Naast de Belgische situatie bekijken we ook welke rol onderwijs speelt in derde werelddanden.

Donderdagmiddag bekijken we *Hallo, de buurt*, een film over alternatieve opvoeding in de Gentse "Buurt". Als belangrijkste pedagogische componenten in deze buurtschool zien we het kringgesprek, projektonderwijs, non-direktiviteit, leefgroepen, integratie van de Turkse kinderen, de school als buurtopbouwwerk.

Een humoristisch-kritische kijk op opvoeding en onderwijs zien we in *Leren Lopen*. Dit is een grappig Joegoslavisch tekenfilmje over een jongen die verschillende mensen tegenkomt. Elk heeft een eigen manier van lopen en dwingt de jongen te lopen zoals zij zelf doen. Tot hij het beu wordt en reageert...

Het programma

woensdag 13 maart
— 14.00 u: Studententrevolte
— 14.30 u: De school van de duivel
— 15.30 u: Naar de duivel met de school

donderdag 14 maart
— 14.00 u: Hallo, de buurt
— 14.45 u: Leren lopen
— 15.30 u: Clodomiro

Alle vertoningen gaan door in de 's Meiersstraat 5.

Ondanks de crisis Een sociale sektor voor iedereen

De betekenis van de universitaire sociale sectoren (goedkope voeding, huisvesting, sociale diensten) voor de democratisering van het onderwijs wordt wel eens in vraag gesteld. Vaak wordt aangehaald dat zij er niet in geslaagd zijn de universiteit voor de laagste sociale klassen toegankelijk te maken. Enkel voor de middengroepen — die aan het studietoelagenstelsel eigenlijk al genoeg hadden om de stap naar de universiteit te zetten — zouden ze van enig nut zijn, want kostendrukkend. Het is een opmerking die kan tellen. De konklusie die er vaak uit getrokken wordt evenwel niet. Het niet naar behoren democratiseren werken van de sociale sektor betekent inderdaad niet dat men ze moet afbouwen, het betekent wel dat men, bij het voeren van een democratiseringspolitiek, nog verder moet gaan, door zowel financiële maar ook socio-kulturele drempels tot de universi-

teit terdege aan te pakken. Maar over sociale sectoren zou het in dit stukje gaan.

Voor 1960 was er, op een studenten-referer hier en daar na, van sociale voorzieningen voor universiteitsstudenten geen sprake. Met de wet van 3 augustus 1960 veranderde dat. Basis was de vaststelling dat "ingevolge de toename van het aantal studenten en de toelating tot de hogere studien van jongelui uit minder gegoede klassen" de universiteiten de studenten ook moesten "helpen bij de oplossing van problemen die met het onderwijs niets te maken hebben: huisvesting, voeding, gezondheidszorgen, cultuur, sport, psychologische oriëntering en beroepsoriëntering" (Parlementaire Handelingen Senaat, 13 juli 1960). Om dit mogelijk te maken stelde de wet van '60 de universiteiten een som geld ter beschikking, die ondertussen zo'n 370 miljoen beloopt. De KUL alleen neemt daarvan om en bij de 140 miljoen voor zijn rekening. Vermelden we nog dat deze bedragen eigenlijk een stuk hoger zouden moeten liggen, maar de in een Koninklijk Besluit van 1965 voorziene indexering werd nooit volledig toegepast. Interessant om weten is ook dat deze toelagen zo'n 3% van de totale

subsidies aan universiteiten belopen.

Tweespalt

Maar de staats-toelagen zijn niet de enige inkomstenbron van de sociale sectoren. De prijs die je in de Alma betaalt bijvoorbeeld, of de huurprijs als je in een universitaire peda op kot zit en het remgeld dat je de studentendokters betaalt, vormen evengoed een bron van financiering. Voor de KUL bedroegen deze inkomsten uit eigen werking in 1983 250 miljoen fr.

Precies rond die tweespalt overheids-subsidiëring-zelffinanciering is er sedert de invoering van de wet van '60 al heel wat te doen geweest. Steds met de bedoeling te besparen op de onderwijsuitgaven werden van overheidswege tal van voorstellen gedaan die de sociale sectoren zoveel mogelijk "self-supporting" wilden maken. Een dankbaar argument daarbij was het zogenaamde "Matteüs-effect": de sociale toelagen komen ook meerbegoevden ten goede (Matteüs schreef ergens: "Wie heeft, dien zal gegeven worden").

Er was het voorstel van een Commissie van Technici uit 1974 dat de invoering van een sociaal abonnement inhield. Elke student zou, in functie van het inkomen van zijn ouders, een jaarlijkse bijdrage storten die integraal in de sociale sektor zou terecht komen. Bosmans in 1980 en De Bondt in 1981 wilden iets soortgelijks, maar dan via de inschrijvingsgelden.

Studentenprotest

Het moet gezegd dat het studentenprotest tegen deze voorstellen een wellicht belangrijke rol heeft gespeeld bij het niet-doorvoeren ervan. Steeds voerden de studentenbewegingen, in Leuven Sociale Raad, aan dat een sociale sektor gefinancierd door de studenten zelf geen sociale sector is. En tegenover het Matteüs-effect en de daaraan gekoppelde solidariteit tussen de studenten onderling stelden zij een nationale, fiscale solidariteit. Vanuit de optiek dat onderwijs een recht is, is het inderdaad de gehele gemeenschap die ervoor moet instaan en kan het onderwijs geen zaak zijn waarvoor men zich onderling gaat verzekeren,

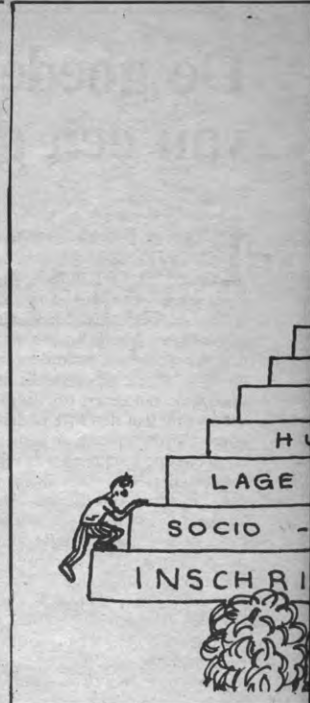
op vrijwillige basis dan nog. Het is een gedachtegang die men ook in het ASR-platform van 1985 kan terugvinden.

Maar ook tegen andere pogingen om de universitaire sociale sectoren af te bouwen hebben de studenten zich moeten verdedigen. Zo wilde men meermaals, alweer op basis van het zogenaamde Matteüs-effect, de sociale voorzieningen uit de wet van '60 selektief gaan toewenden, naar enkel minvermogene studenten toe. Hier staat het Matteüs-effect tegenover het stigma-effect. Als gevolg van een selektieve toewijzing ontstaat immers een klasse van "sociaal behoeftigen" aan de universiteit, een groep paria's die van "de bijstand" moeten leven enkel omdat hun ouders minder kapitaalkrachtig zijn.

Vaak wordt ook aangehaald dat de universitaire sociale sectoren een "privilege" zijn, omdat ze geen "specifieke noden" dekken. Iedereen moet toch kunnen eten, slapen en gezond zijn? Het is de stelling die er op uit is de inhoud van de sociale sektor te beperken tot wat wel een "specifieke studentennood" is, de beroepsoriëntering bijvoorbeeld. Het is tevens echter een stelling die "vergeet" dat onderwijs en de voorwaarden daartoe — als fundamenteel recht voor iedereen — moeten kosten aan de gemeenschap. Die vergeet dat de uitbouw van een sociale sektor aan de universiteit een kwestie is van democratisering, geen privilegiëring.

Treurnis en hoop

Het relatief intakt blijven van de sociale sektor betekent niet dat ze vanuit democratiserings- en studentenstandpunt volmaakt is. Men kan bijvoorbeeld discussiëren over de hoogte van de verleende staats-toelagen, toelagen die zoals reeds aangehaald onvoldoende geïndekeerd worden. Men kan ook de beperkte allokatie van de voorzieningen betrouwen: al jaren, ook in haar platform van '85, vraagt Sociale Raad dat ze zouden worden opengesteld voor het niet-universitair hoger onderwijs en, op langere termijn, eventueel ook andere doelgroepen zoals werkloze jongeren

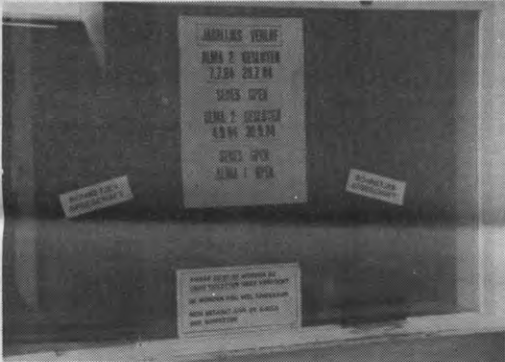

en bejaarden. In de programmawet van 1981 werd zelfs een beperking van het aantal subsidieerbare studenten doorgevoerd, goed voor een besparing van ongeveer 10%.

Er is ook het reur punt van het beheer van de sociale sectoren. In Leuven gebeurt dat in eerste instantie door de Raad voor Studentenvoorzieningen, waar de studenten zich, geplaatst tegenover personeel en — eigenaardig genoeg — ook profiteert, in een duidelijke minderheidspositie bevinden. Bovendien is het de Raad van Beheer van de KUL die de definitieve beslissingen neemt. Onder andere kan zij, wanneer ze het begrotingsdeficit van de RvS te groot vindt, haar tot besparingen of prijsverhogingen dwingen.

Het zijn dingen die niet zouden mogen. Maar we doen ons best.

Pol Deltour

Resultaat van de Alma-aktie waarbij sociale raad alternatieve bonnetjes gebruikte? (foto Veto)

Numerus clausus schadelijk voor de volksgezondheid

De artsenkorporaties zijn reeds half in hun opzet geslaagd. Sinds geruime tijd is er een numerus clausus voor specialisten. Daar hebben de dokters niemand anders voor nodig gehad. Zij hebben het in eigen kring geregeld. Via de Hoge Raad voor Geneesheren Specialisten hebben zij het aantal opleidingsplaatsen voor specialisten beperkt, zodat de gevestigde specialisten op rozen kunnen lopen. Een numerus clausus legt hen trouwens geen windieren. Het officiële, aangevegen (!) honorarium van een specialist bedroeg in 1984 gemiddeld 50 miljoen fr.

- Slechts 8 Belgische ziekenhuizen beschikken 24 uur op 24 over een geneesheer-specialist.

- Slechts 60% van de 'akute' ziekenhuizen met een 900-dienst hebben een medische permanente. In Luxemburg is er geen enkel ziekenhuis, in Limburg is er sinds 7 april 1984 één voorhanden.

- In West-Vlaanderen (Ieper, Poperinge) krijgt men best geen hartinfarkt tijdens het weekend. Er is immers geen enkele cardioloog beschikbaar.

- Mensen bij wie een heupprothese moet gestoken worden, moeten in Pellenberg 5 tot 6 maanden wachten. Tegen die tijd kunnen ze helemaal niet meer lopen... En dan maar kritiek leveren op de wachtlijsten in Groot-Brittannië, waar trouwens reeds lang een numerus clausus bestaat!!

- In Verviers was er een patiënt met een openbeenfraktuur, die 5 uur moest wachten voor hij door een chirurg kon worden onderzocht. Zelfs de richtlijnen voor een interventie op het slagveld zijn strenger: maximaal 4 uur. Houdt een oorlog dan een verbetering in van de gezondheidszorg?

Liesbeth Vonk
Johan De Clus

Een vestigingswet voor de afgestudeerde huisartsen beoogt trouwens hetzelfde resultaat als een numerus clausus...

Prof. Beckers, van het ministerie van Volksgezondheid (niet dezelfde als de voorzitter van het Vlaams Artsensyndicaat) deed op een bijziching aan de UIA op 20 oktober 1984 het boekje open over de kwaliteit van de specialistengeneeskunde:

Dokter Wijnen in het feodale spoor

De problematiek van numerus clausus begint in de fakulteit geneeskunde. Sinds lange tijd roepen Dr. Wijnen en zijn artsengroep — ook wel 'syndicaat' genoemd — dat er teveel dokters zijn. Recent kreeg hij wat dat betreft gelijk van de VLIR, de Vlaamse inter-universitaire Raad. De 'overvloed' van artsen zou schadelijk zijn voor de volksgezondheid, aldus de VLIR.

De artsen hebben machtige beroeps-korporaties, waarvan de Syndikale Kamers van Dr. Wijnen de meest gekende zijn. Deze Dr. Wijnen zet sinds jaar en dag de grootste mond op over de noodzaak van een beperking van het artsenaanbod. Hij blijft hiermee een trieste traditie aanhouden. In 1763 meenden de Naamse Chirurgijnen reeds dat de tijd gekomen was om een numerus clausus in te stellen.

Wijnen heeft trouwens niet alleen om zijn numerus clausus bekendheid verworven. In zijn privé-kliniek in Waver heeft hij namelijk een CAT-scanner geïnstalleerd. Hij lapt hiermee de internationale normen én het ministerieel verbod aan zijn laars. Zijn er geen scanners teveel? Niet als er voor Dr. Wijnen een extra-percentage aan vast zit. (In 1982 kostten deze scanners het RIZIV 516 miljoen fr. aan terugbetalingen, voor 1984 verwacht men méér dan één miljard).

Geneesheren zijn er dan wel teveel volgens Wijnen, dus moet de aangroei ervan verminderen. De toename van het aantal artsen verhoogt immers de onderlinge concurrentie, want het doktersambt is een 'vrij' beroep. Eén dokter meer betekent dan ook een extra-percentage minder voor de gevestigde dokters.

Arme dokters?

Hiermee hebben we de kern van het probleem van het artsenaanbod en van een numerus clausus aangeraakt: het inkomen van de arts en de organisatie van de gezondheidszorg. Het is een feit dat een aantal jonge dokters moeilijkheden hebben om de kop boven water te houden. Deze pas afgestudeerde dokters moeten knokken om hun plaats te veroveren in een gezondheidszorg waar de dokter nog steeds per prestatie wordt betaald.

Wanneer dokter Wijnen zijn bezorgdheid uit over de toekomst van deze kersverse dokters, dan is het niet zijn bedoeling om zich in te zetten voor de werkgelegenheid van deze jongeren! Hij wil hen immers beletten om dokter te worden. De bezorgdheid van Wijnen is niet ingegeven door filantropische motieven, maar door de bekommernis om zijn eigen inkomen.

In 1983 bedroeg het gemiddelde netto-belastbaar inkomen van de huisarts 2,4 miljoen fr. Het is belangrijk om te benadrukken dat het hier aangegeven inkomen betreft, omdat zwart geld regelmatig aan dokters-

vingers blijft kleven. De officiële, aangevegen honoraria voor dokters gedroegen in 1984 ongeveer 100 miljard. De helft hiervan werd opgestreken door een duizendtal specialisten, ofte 50 miljoen per specialist! Het is goed om weten dat voor specialisten een numerus clausus bestaat.

De strijd van Dr. Wijnen is uiteindelijk niets anders dan een kruistocht voor het behoud van de privileges en hoge inkomens van de rijke dokters.

Forfaitaire geneeskunde

Het behoud van de liberale prestatie-geneeskunde is voor de artsenengroep van Dr. Wijnen de noodzakelijke voorwaarde voor het behoud van deze hoge inkomens: «Het ontbreken van een numerus clausus die nog steeds botweg wordt geweigerd door de vakbonden is oorzaak van de plethora. (...) Veel huisartsen Schijnen te menen dat het ergste wat hen kan te wachten staan een verdere uitbreiding is van het AMADA-type groepspraktijk, waar te geen terugbetalingstarief gebradeerd wordt (...) De werkelijke bedoeling (van de PVDA-dokters) gaat veel verder: het pluridisciplinair wijkgezondheidscentrum met allerlei deskundigen naast en organisatorisch boven de geneesheren, die met EEN KLEIN TASJE, EEN KLEIN WAGENTJE EN EEN KLEIN SALARIJSJE de baan worden opgestuurd.»

Hiermee verdedigt men niets anders dan de dokter als kruidentier. Het enig verschil betreft de produkten waarmee gewerkt wordt. De arts heeft weinig of niets te maken met een "gezondheidswerker".

Prof. Vuylsteek (Fakulteit Geneeskunde - RUG) is er vast van overtuigd dat een andere organisatie van de gezondheidszorg een kwalitatieve verbetering inhoudt van de geneeskunde. Er zijn verscheidene argumenten

Aggregatiestandpunt van Kringraad Een korte voorgeschiedenis

Vorige jaren stroomden op de diverse kringen de klachten over de aggregatie-opleiding binnen. Degene die al van deze opleiding mocht "genieten", kan daar zeker over meespreken. Deze klachten zette kringraad aan het denken en aan het werken, een werkgroep werd samengesteld. Na één jaar van regelmatige werkvergaderingen zag een goed uitgewerkt standpunt het licht.

Maar ook andere academische organen hadden de dringendheid van de situatie ingezien, zo bv. de VLIR (Vlaamse Interuniversitaire Raad), die met een alternatief voor de lerarenopleiding naar buiten trad. Kringraad heeft daarop haar bemerkingen in een nota samengevat en op de Akademische Raad verdedigd. Deze werd gunstig onthaald, zodat de werkgroep dit jaar haar werk kon uitdiepen in het licht van de op til zijnde hervormingen door minister Coens.

Vier basisopties

Een degelijk alternatief, zo stelt kringraad, moet aandacht verlenen aan volgende vier elementen.

Ten eerste: de kwaliteit moet verbeteren. De lerarenopleiding moet dringend haar theoretische ballast overboord smijten en aandacht besteden aan de praktijkgerichtheid. De geaggregeerden komen in een klas terecht en moeten de nodige handigheid tijdens hun opleiding verwerven om in deze klas optimaal te functioneren. Deze kwaliteitsvolle, alternatieve opleiding mag niet ten koste gaan van de studietijd. Dat is onze tweede basisoptie, wat betekent dat een vijfde jaar voor de Aggregatie bijvoorbeeld (waaraan men soms denkt) voor ons ongeoorloofd is. Evenmin mag de

studielast niet groter worden. Vrijwel alle richtingen zitten aan het plafond van de studiedruk. Ten vierde moeten de universitaire diploma's hun polyvalentie bewaren. In deze moeilijke tijden is het vruchtbaarder dat een diploma uitgeeft op verschillende beroepsuitwegen (bv. onderwijs én industrie met één diploma).

De vraag is of de vier basisopties verzoenbaar zijn. De laatste drie opties beperken de ruimte waarin men de aggregatie kan verbeteren, omdat men een sterke uitbreiding van de lerarenopleiding eigenlijk bijna onmogelijk maakt.

Strukturhervormingen

Kringraad stelt alleszins dat 1. de tijd die nu is uitgetrokken voor de lerarenopleiding efficiënter benut moet worden. De inhoud van de vakken moet verbeterd worden. De aggregatie moet meer een beroepsopleiding worden die voorbereid op het doen in de praktijk.

2. de integratie tussen de vakopleiding en de lerarenopleiding moet worden bevorderd. Dit door bijvoorbeeld bij de keuze van de stof meer rekening te houden met wat op het programma van het secundaire onderwijs voorkomt. Ook zou men tijdens de lessen wat meer ruimte kunnen maken voor een stuk didactische praktijk (hoe leg je nu zo iets uit aan een klas, bv.). 3. er een aanvangsbegeleiding moet voorzien worden. De beginnende leerkracht zou gedurende enige tijd nog moeten 'opgeleid' worden in de klas-praktijk zelf, dit d.m.v. begeleiding in de klas door bijvoorbeeld collega's van de school zelf.

Je zal je nu wel afvragen hoe dat alles binnen de huidige mogelijkheden kan verwezenlijkt worden. Daarom denkt kringraad dat er naast de aanvangsbegeleiding aan de universitaire onderwijsstructuren moet worden gesleuteld. Wij zien 4 mogelijkheden, waarvan de laatste als het beste compromis vooruitgeschoven kan

worden.

1. De vakopleiding moet teruggeschroefd worden ten voordele van de aggregatie; minder uren voor de vakopleiding, meer voor de aggregatie. De vraag is natuurlijk: in hoeverre kan dit zonder de vakopleiding zelf te schaden.
2. De studietijd moet verlengd worden, ofwel door van de aggregatie een ekstra (vijfde) jaar te maken aan de universiteit, ofwel aan het praktijkgedeelte na de universitaire opleiding een evaluatie te koppelen (een in-service-jaar met een beoordeling en attest in de school waar men werk vindt).
3. Een keuzesysteem in te voeren voor aggregatie; men kiest dan in de licentie ofwel voor de lerarenopleiding, ofwel voor een andere specialisatie. Hierdoor komt duidelijk de polyvalentie van het diploma in gevaar.
4. Onlangs kwam volgend compromis uit de bus: de theoretische vakken voor aggregatie inbouwen in het vaste curriculum, zo mogelijk als keuzevakken.

Gevoels van dit voorstel: er komt meer plaats vrij voor de praktijkvakken in het aggregatiegedeelte zelf. De aggregatie wordt eindelijk erkend als volwaardig (zodat men tessen kan maken en zelfs doktoren). En bovendien verdwijnt de strikte scheiding tussen vakdiploma en de aggregatiegetuigschriften. Een negatief gevolg is de mogelijke verdwijning van sommige keuzevakken.

Het is dus afwegen welke prijs het hoogst is, de nadelen van het huidige systeem zijn om te huilen, deze van de 4 alternatieven zijn bekend. Het is nu nog aan de kringen om te beslissen. Kringraad zal jullie mening dan wel pogen door te drukken bij de hogere instanties.

Bart Keunen
(m.m.v. Wouter Colson)

Geschiedenis demokratizering onderwijs

(vervolg van p. 1)

Mislukt?

Maar de demokratiseringspolitiek wierp vruchten af. Van 1950 tot 1970 steeg het aantal universiteitsstudenten van 20.000 tot 70.000 eenheden. Ook het procentueel aandeel van de studenten uit lagere socio-professionele milieus steeg, wat de mannelijke studenten uit Leuven betreft van 29,82% in '64-'65 tot 31,10% in '68-'69 en wat de Leuvense vrouwen betreft van 17,33% in '64-'65 tot 18,90% in '68-'69. Toch, en daarop wijzen bovengenoemde cijfers al, blijkt de demokratizering in minime mate slechts vruchten te hebben afgeworpen voor de lagere sociale milieus. Dat kan best geïllustreerd worden aan de hand van de participatie-index van het voorbeeld van de arbeidersgroep in bijvoorsitair onderwijs aan de KUL. Voor de mannetjes steeg die van 30 in '64-'65

tot 37 in '71-'72, voor de meisjes van 12 tot 20 (bij een evenredige vertegenwoordiging van alle socio-professionele categorieën zou dat 100 moeten zijn). Bovendien neemt het mannelijk aandeel van de arbeidersgroep in de totale (Leuvense) studentenpopulatie sinds 1975-'76 weer af! Zodat zelfs dat de participatie-index in '80-'81 weer terugop het niveau van '66-'67, 33 met name.

Volledigheidshalve dient vermeld dat de sociale middenklasse, evenals de hogere maatschappelijke klassen, wel profiteren van de demokratizering. Maar de lagere niveaus, voor wie de maatregelen "officieel" bedoeld waren, deden dat dus niet. Vanuit dit — rechtvaardigheids — perspectief moet de demokratizering bijgevolg als mislukt worden beschouwd.

De oorzaken van dit falen waren

vlug gevonden. Vooreerst is de geboden financiële steun ontoereikend. De studietoelagen zijn te klein — de maximumbeurzen belopen slechts de helft van de totale studie- en leefkost — en vele jongeren in de lagere socio-economische klassen worden er dan ook te aangezet werk te zoeken in plaats van nog langer ten laste te zijn. Maar er is een andere oorzaak, die niet op het financiële vlak ligt. Ze betreft de socio-culturele eigenschappen, die minder jongeren uit lagere milieus, die minder taalvaardig en gemotiveerd zouden zijn dan leeftijdgenoten uit hogere sociale milieus. Het is nochtans een verklaring die men kon vermoeden. Toch heeft men er bij het "demokratizeren" van de universiteit niets aan gedaan. Demokratizering: sociaal of ekonomisch beleid?

Het einde

Ondertussen is, vanaf 1966, de demokratizeringsreis van de politieke agenda's afgevoerd. En vanaf 1970 wordt de tot dan toe verwezenlijkte demokratizering warempel weer afgebroken. Krisis, mmeer, besparen dus. In 1972-'73 wordt het inschrijvingsgeld voor niet-beursstudenten opgetrokken tot 5000 fr. in 1978 tot 10.000 fr. De studenten moeten maar zelf hun studies en sociale sektor betalen. In die sociale sektor stijgen de prijzen trouwens langzaam maar zeker, men wil ze meer self-supporting maken. En dat terwijl de studiebeurzen nog steeds niet geïndexeerd worden en vaders staet ook op andere vlakken aan het gezinsbudget begint te knagen.

Het is het einde van wat noot geweest is. De demokratizeringspolitiek is nooit een sociale politiek geweest, maar was er één van economische expansie. In een demokratisch onderwijs in onze maatschappij dan toch een illusie?

Pol Deltour

De numerus clausus-betoging van 5 december 1984 in Leuven: het standpunt is al even duidelijk als gegrond. (foto Veto)

Prof. Vuylsteek vertrekt in zijn studie van de gezondheidsbehoeften van de bevolking. Niet alleen de behoeften aan kuratieve ingrepen, maar ook aan preventie, aan gezondheidsvoorlichting en -opvoeding. Vertrekt daarvan is er nood aan 10 artsen voor een doelpopulatie van 6000 inwoners — met een hoogrisiko-groep van bejaarden, nl. 13 tot 14% boven de 65 jaar — die in samenwerkings- of coördinatieverband werken.

Voor Vlaanderen is er aldus nood aan 9333 artsen en voor het gehele land (in 1990) aan 16.483 artsen. In 1983 waren er ongeveer 13.380 artsen, als huisarts gedefinieerd, waarvan er in feite slechts 11.197 een klinische activiteit hadden. Bovendien funktioneerde een belangrijk deel niet als full-time huisarts, maar is ook actief in het Medisch Schooltoezicht, Arbeidsgeneeskunde of heeft een andere deeltijdse bezigheid...

Voor geheel het land "kan het aantal huisartsen, uitgedrukt in full-time equivalent op ongeveer 8.200 worden geschat. (...) Daarbij mag gesteld worden dat ongeveer 10% van de huisartsen de leeftijdsgrens van 65 jaar heeft overschreden." (1) Kortom, België heeft minder dan 50% van het aantal artsen dat nodig is voor een degelijke gezondheidszorg, die vertrekt van de gezondheidsbehoeften van de bevolking.

Wij besluiten met Vuylsteek dat "de discussie 'te veel of niet te veel' (huisartsen in feite een verdoeken (en vals) disput is met als inzet het model en de structuur van een gezondheidszorg en — nog veel meer belangrijk — de kwaliteitsbeheersing in de eerstelijnszorg." (2)

(1) Prof. K. Vuylsteek, Numerus Clausus in de opleiding tot artsen?

waarom de huidige organisatie weinig bevredigend is voor de volksgeneeskunde. Er is momenteel geen enkele (georganizeerde) aandacht voor preventie, omdat uitsluitend het kuratief werk wordt vergoed. Bovendien is de betaling per prestatie een stimulans om zoveel mogelijk patiënten op zo kort mogelijke tijd te behandelen.

De reorganisatie die prof. Vuylsteek voorstaat, ligt in de lijn van de voorstellen die de Wereldgezondheidsorganisatie na haar kongres van 1978 vooropstelde. Zij vertrekt van de gezondheidsbehoeften van de bevolking, zoals deze door wetenschappelijke analyses zijn vastgelegd. Elke arts zou per dag 6 uur kuratief werk doen, 20 minuten per patiënt. De overige 2 uur zou moeten besteed worden aan preventie, gezondheidsvoorlichting en -opvoeding, administratief werk, ...

Prof. Vuylsteek berekende ook wat een arts voor die 6 uur kuratief werk zou verdienen op basis van de geldige tarieven. Zonder een vergoeding voor het preventief werk, van de weekend- of nachtdiensten zou een arts 1.440.000 fr verdienen. Om ook een vergoeding voor de andere prestaties te krijgen is een forfaitaire betaling van de dokters nodig. Dit inkomen is "slechts een hongerloonje" (3) aldus Beckers, de voorzitter van het Vlaamse Artsensyndicaat, strekking Wijnen... Onaanvaardbaar zeggen zij!

Bondgenoten

De dokterskaste kreeg recentelijk heel

wat steunbetuigingen. Zo sprak de VLIR zich uit voor een numerus clausus, omdat de regering toch geen werk maakt van een hervorming van de gezondheidszorg (sic). Hiermee nemen de prominenten van de Vlaamse universiteiten een bocht van 180°. Alle vorige standpunten wezen immers een numerus clausus af... Kapatulatie onder druk van Dr. Wijnen?

Ook in de regering, en meer bepaald in de persoon van Dehaene, vindt Wijnen een bondgenoot. Toen Wijnen zijn illegale CAT-scanner installeerde, kreeg hij geen bezoek van de gerechtshouders, rijkswachters of politieagenten op bezoek. Dehaene haastte zich op het toegelaten aantal te verhogen, tegen de EEG-normen in.

Ook in verband met de invoering van een numerus clausus zet Dehaene zijn beste beentje voor. Hij belooft Dr. Wijnen dat de forfaitaire betoelaging van de universiteiten zou gerateeliseerd worden. Deze betoelagingswijze (niet meer per student) is nodig omdat de universiteiten geen financieel verlies zouden lijden bij de invoering van een numerus clausus. De forfaitaire betoelaging van de universiteiten is trouwens ook opgenomen in het akkoord tussen artsen en ziekenfondsen van september 1984, en blijft ook geldig met het nieuwe akkoord...

Johan De Clus

(1) Syndikale berichten, 2 februari 1980.

(2) Beckers, Vrije tribune in De Standaard.

Meer over de problematiek van numerus clausus, forfaitaire betoelaging, ... vind je in de brochures van Sociale Raad:

- * Nieuwe Drempels tot de universiteit (Juli 1984), 20 fr.
- * Het huwelijk van numerus clausus en forfaitaire betoelaging. (In de echt verbonden door de N.V. Dehaene & Coens, onderneming voor afbraak van de demokratizering van het onderwijs) (Zopas verschenen), 10 fr.

Rond aggregatie...

Een beginnend leraar aan het woord

Jan Roels (ex-preses van Wina) studeerde in het akademiajaar '82-'83 af als licentiaat wiskunde en geaggregeerde voor het Hoger Sekundair Onderwijs (HSO) aan onze eigen KUL. Hij heeft het geluk gehad onmiddellijk te kunnen beginnen met een full-time betrekking wiskunde in een school in de omgeving van zijn woonplaats in Turnhout, maar was hier wel meer dan full-time mee bezig. Samen met enkele anderen steekt hij nog veel van zijn vrije tijd in de samenstelling van een tijdschrift dat gericht is op de grote groep van wiskundeleraars, en waarvan de inhoud handelt rond het didactisch aspect van het wiskunde-onderwijs.

Maandag 25 februari bracht Veto hem een bezoek, en daaruit resulteerde deze tekst. Er dient wel bij opgemerkt te worden dat Jan Roels zowel zijn vak- als zijn aggregatie-opleiding bij wiskunde gevolgd heeft, en vandaar dat ook vele elementen uit dit interview rechtstreeks hiermee in verband moeten gezien worden. Het is immers zo dat de lerarenopleiding een sterk verschillend karakter heeft naargelang van de richting die je studeert, en dat daarom niet zomaar alle aspecten van een welbepaalde opleiding (i.c. opleiding tot leraar wiskunde) kunnen veralgemeend worden.

Veto: Wat waren je eerste indrukken als beginnend leerkracht wiskunde, na je vierjarige vakopleiding en je tweejarige aggregatie-opleiding?

Jan Roels: "In het begin verliep alles zoals verwacht, waarschijnlijk ook omdat ik tijdens mijn lerarenopleiding een goede stagebegeleider heb gehad. Na een tijdje echter kreeg ik wel wat problemen met de relatie met de leerlingen, en leerde dat je bij momenten keihard moet zijn tegenover hen."

Veto: Gaf je stageperiode dan een goed beeld van wat lesgeven in werkelijkheid is?

Jan Roels: "Ja, maar ik kan vermoeden dat dit niet altijd zo is. Ik had een stagebegeleider die zelf erg goede ideeën had, en waarbij je zelf veel mocht uitproberen. Daartegenover waren er wel een aantal studenten toen die kloegen dat ze te weinig ruimte kregen om te experimenteren in hun stagelessen, en dat hun stagebegeleider steeds zei hoe ze wat moesten doen. Maar dat is natuurlijk wel te begrijpen, hé! Als jij daar als stagiair een les komt geven en je stagementor moet de les daarop voortgaan, dan is het voor die man gemakkelijker als elke les gegeven wordt zoals hij het had gepland."

Veto: Je moet het dus wel treffen met die stagebegeleider?

Jan Roels: "Inderdaad!"

Veto: Zou het niet goed zijn moest men kunnen voorzien in een of andere vorm van opleiding voor die stage mentoren?

Jan Roels: "Ja, dat wel, en ik denk ook dat onze titularis Bijzondere Didac-

tiek (Dirk Janssens) (nvdr: dat is degene die bij wiskunde de lerarenopleiding coördineert) daar naartoe zou. Maar hijzelf kan dat op zijn eentje zomaar niet veranderen!"

Veto: Hoe zag de lerarenopleiding er in jouw tijd uit?

Jan Roels: "Er was een theoretisch en een praktisch gedeelte. Het theoretische deel bestond uit vier vakken: Algemene Methodenleer, Profondervindelijke Opvoedkunde, Bijzondere Methodenleer en Geschiedenis van de Opvoedkunde. Het praktische stuk was opgesplitst in twee delen: een del seminary (voordrachten, concrete lesopdrachten uitwerken, les geven voor een groepje medestudenten) en een deel stage (stagelessen geven in je stageschool). Voor onze stage moesten we 20 lessen bijwonen en opdrachten uitwerken en 10 lessen zelf geven. (nvdr: het praktisch gedeelte wordt gecoördineerd door slechts één persoon, en dit wordt door de universiteit slechts aanzien als één derde betrekking!)"

Veto: Over het theoretische gedeelte dan. Wat vond je daarvan? Was die theorie toepasbaar op de dagelijkse klaspraktijk?

Jan Roels: "Je bent er rechtstreeks niets mee, nee, vooral die Geschiedenis van de Opvoedkunde niet. Op zich vind ik het idee van dat vak wel de moeite waard, maar het werd niet boeiend genoeg gegeven. Men kan je misschien wel evengoed een boek laten lezen waar alles instaat."

Veto: Vond je dat theoretisch gedeelte dan niet te uitgebreid?

Jan Roels: "Het vak Algemene Methodenleer niet. De inhoud van dat vak is erg nuttig voor later. Niet dat de inhoud rechtstreeks toepasbaar is, maar toch, je houdt er wat van over. Wel zou het misschien beter zijn als dat vak zou gekombineerd worden met bijvoorbeeld je stage en de lessen Bijzondere Methodenleer. Hetzelfde geldt trouwens voor Profondervindelijke Opvoedkunde. Ook de inhoud daarvan was erg interessant, maar het zou misschien ook beter gegeven worden in combinatie met je stage: meer praktisch dus. Persoonlijk vind ik het echter wel goed dat je een brede theoretische achtergrond hebt, en dat je vandaaruit kan beginnen werken. Alhoewel zeker niet iedereen zo denkt, want wat je van die theorie later effectief gebruikt, kan je waarschijnlijk wel samenvatten op 30 blz. Vandaar dat men die theoretische opleiding wat praktischer zou moeten uitwerken. Bijvoorbeeld eens een leersprek in detail proberen uit te schrijven. Of een groepswerk maken van een of ander probleem, en daaronder dan alle elementen van een groepswerk analyseren. Het zou goed zijn moest er zoets in je opleiding zitten."

Veto: En het praktische gedeelte, de seminars bv. waar je een les moet voorbereiden in groepjes van vijf studenten en die dan ook geven voor een andere groepje van studenten, en waar je lesgeven dan werd geëvalueerd door een "eksterne lector". Wat vond je daarvan?

Jan Roels: "We hadden een goeie groep. Niet dat we altijd alles even serieus opvatten, dat niet. Vervelend was dat die eksterne lector je telkens onderbrak als je een fout maakte. Dan was je helemaal de draad kwijt, want je moest maar zo'n tien minuten praten. Als ze je dan al onmiddellijk onder-

breken... Maar op zich vond ik het idee van zo'n seminarie goed. Op voorhand je samen met de andere studenten in je groepje eens enkele boeken van wiskunde bekijken, en dan kon je van gedachten wisselen rond allerlei aspecten die aan bod komen bij het voorbereiden van een les. Dat was wel erg leerrijk."

Veto: Vond je de vorm van die seminars dan ideaal?

Jan Roels: "Nee, dat niet, maar je moet toch op voorhand eens les kunnen geven, en daarvoor heb je publiek nodig. Het zou misschien wel beter zijn als je meer lessen in een echte klas kan geven maar dat is dan weer niet om te doen voor al die scholen. En toch, je moet voor je echt les gaat geven eens wat tijd gehad hebben om wat te knoeien en te experimenteren, en daar zijn die seminars goed voor."

Veto: Waren alle studenten even goed gemotiveerd om werk en tijd te steken in die seminars?

Jan Roels: "Waarschijnlijk niet, maar we zagen dat D.Janssens (degene die het praktische gedeelte coördineert) veel tijd in die seminars stak, en vandaar dat ook de meesten van ons er toch ook wat tijd aan besteedden. Maar het is natuurlijk wel dikwijls zo dat je wat je moet doen zodanig probeert te doen dat er maar weinig tijd en werk in kruipt. Zo is dat met studenten..."

Veto: Hangt het welslagen dan zoveel af van die ene persoon die alles coördineert; van zijn goodwill om er iets van te maken?

Jan Roels: "Inderdaad. Als het slecht is, dan heb je helemaal geen voorbereiding meer. Dan word je voor de leeuwen geworpen als je gaat lesgeven. Zo was het indertijd bij Natuurkunde."

Hierop komt Jans vrouw, Gerd, zelf licentiate Natuurkunde en geaggregeerde HSO, tussenbeide.

Gerd: "Het enige dat wij bij natuurkunde van seminars gehad hebben was leerlingproeven uitvoeren. Een keer hebben we multiple-choice-vragen moeten opstellen voor een eksa-

men, maar daar hebben we nooit iets van terug gezien. Hetzelfde voor een lesvoorbereiding die we ooit eens hebben moeten maken; afgegeven en nooit teruggezien. Dat was in eerste lis. In tweede lis zouden de seminars dan normaal vervolgd worden, maar daar hebben we nooit iets van gemerkt."

Jan Roels: "Dus in vergelijking met natuurkunde konden wij bij wiskunde zeker niet klagen. We hadden echter nog heel wat meer kunnen zien. Voor mijn part mogen ze in tweede lis gerust

(vervolg op p. 7)

De aggregatie is een vakopleiding: centraal moet het leren omgaan met een klas staan. (foto Veto)

Studeren met of zonder kredietpunten? Het Nederlandse universitaire onderwijs

De structuur van het onderwijs is dikwijls erg verschillend van land tot land. Je moet bijvoorbeeld maar eens naar Nederland kijken. In jeugdboeken van Nederlandse oorsprong kwam je regelmatig termen als HOBU en MAVO tegen, maar waar die juist voor stonden, kwam je meestal nooit te weten. Als er over het universitaire onderwijs in Nederland gesproken wordt, valt nogal dikwijls de term kredietpuntensysteem of studiepuntenstelsel zoals het daar meestal genoemd wordt, maar ook hier schijnt niemand te weten wat deze termen juist inhouden.

De spraakverwarring is in ieder geval troef. Daarom hier een concreet kijkje over de grenzen heen naar het universitaire systeem in Nederland.

Fundamenteel verschillend van het Belgische universitaire systeem is in de eerste plaats de opspitting van de opleiding over de verschillende studie-jaren. In België staat de duur van je opleiding vast: zoveel jaar en zoveel vakken per jaar. In Nederland daarentegen is dit jaaronderwijs onbestaande en heeft men alleen een minimum en een maximum studietijd voorzien: de snelste student studeert af in vier jaar, de anderen doen er vijf of zes jaar over. De hoeveelheid vakken die je aflegt per jaar, hangt dus af van je capaciteiten en je werklast. Feit is dat maar weinig studenten in Nederland er in slagen hun studies op de minimumduur af te maken.

Propedeuse

Hoe ziet een gemiddelde universitaire opleiding in Nederland er nu uit in de praktijk? Als je aan je opleiding begint, moet je eerst een soort selectiejaar (propedeuse genoemd) doormaken. Minimaal doe je daar een jaar over, maar je mag het langer trekken:

de maximumduur is bepaald op twee jaar. Tijdens die periode van twee jaar blijven de uitslagen van je afgelegde examens (tentamens aldaar) geldig. Over de inhoud van je programma tijdens dit propedeuse-jaar heb je als student weinig te zeggen; de meeste vakken zijn verplicht.

Doktoraal

Een keer geslaagd voor je propedeuse, kan je beginnen aan het vervolg van je opleiding, de doktoraal-fase. Dit deel van de opleiding — niet te verwarren met ons doktoraat — kan je vergelijken met onze licenties. Geleidelijk aan krijg je tijdens deze fase een grotere keuzevrijheid bij het samenstellen van je programma. Examen leg je af na het eerste semester of op het einde van het jaar. De laatste jaren is men afgestapt van een concentratie van de examens op het einde van het jaar, maar de examenspreiding varieert wel van richting tot richting.

Je doet minimum drie jaar over dit deel van je opleiding en maximum vijf jaar. Ben je dan nog niet klaar, dan moet je op je eigen houtje zien te redden: je mag geen kolleges meer volgen, krijgt geen begeleiding van assistenten meer, enzovoort.

Studiepunten

De Nederlandse universitaire structuur, zoals die tot hier geschetst werd, is nog iets anders dan wat de Nederlanders onder kredietpuntensysteem verstaan. Met een kredietpuntensysteem bedoelen zij een systeem waarmee de organisatie van het onderwijs vergemakkelijkt wordt. Dat gaat zo in zijn werk: per vak wordt er een schatting gemaakt van het aantal uren dat een student zal nodig hebben om dat vak te verwerken. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de aard van de vakken: voor een werkcollege heb je globaal minder tijd nodig dan voor een hoorcollege (dat je geacht wordt voor te bereiden en achteraf moet verwerken).

Het aantal punten dat men zo verkrijgt, wordt dan omgezet in studiepunten (of kredietpunten) waarbij één

punt meestal staat voor 40 uur werk (of 1 week).

Gebruik

Op organisatorisch vlak levert zo een systeem heel wat voordelen op, zeker voor de richtingen met veel studenten (met veel keuzevrijheden), waar het systeem de laagste jaren dan ook praktisch overal werd ingevoerd. Bovendien krijg je een beter zicht op de zwaarte van de programma's. Er wordt gestreeft naar programma's van 1700 uur, d.w.z. 42 studiepunten of werkweken van 40 uur. (Nvdr: de academische raad van Leuven stelt 1900 uur per jaar als plafond.)

Als men merkt dat een grote groep studenten veel meer tijd nodig hebben dan voorzien om een bepaald vak te verwerken, dan voert men een studietijdmeting uit om te zien of de realiteit wel klopt met de gemaakte schattingen, en past men zodanig het programma aan.

Namen noemen

Je ziet het. Het universitaire onderwijs in Nederland verschilt wel van de situatie hier. Kan je deze structuur in zijn geheel nu bestempelen als een kredietpuntensysteem of niet? Dat hangt er al van af welke definitie je gebruikt (zie kader). Heel het Nederlandse systeem is gekenmerkt door het ontbreken van jaaronderwijs zoals we dat hier kennen. Tel je daarbij het opspalten van de programma's in studiepunten, dan heb je twee essentiële kenmerken van een kredietpuntensysteem.

Maar dat opspalten van de programma's is niet strikt nodig, aangezien er nog altijd (kleine) richtingen zijn die zonder een studiepuntenstelsel werken. Uiteindelijk doet de naam er weinig toe, kredietpuntensysteem of niet, na het lezen van dit artikel weet je hopelijk iets beter over wat men het heeft als er gepraat wordt over het universitaire onderwijs in Nederland.

Frank Segers

Met dank aan prof. H. Bevers van de KU Nijmegen voor de verstrekte informatie.

acco kursussen goed en goedkoop

De basisoorten van Acco als koöperatieve uitgeverij zijn nog steeds het ter beschikking stellen van kursussen voor de studenten én in een verzorgde vormgeving én tegen een zo goedkoop mogelijke prijs — en dit voor alle studierichtingen (ook deze met moeilijke teksten of met kleine studentenaantallen).

Deze principes gelden trouwens ook voor de door Acco gepubliceerde boeken, die als handboek bij de kolleges gebruikt worden.

ADVERTENTIE

(vervolg van p. 6)

een keuzesysteem inbouwen: kies je voor het onderwijs, dan neem je één of twee keuzevakken die met aggregatie te maken hebben, en de tijd daarbuiten besteed je dan aan je wiskunde-opleiding."

Veto: Ervaarde je die levensopleiding niet als een surplus, iets extra, naast je vakopleiding?

Jan Roels: «Inderdaad, dat is zo. Als je aggregatie er niet bijneemt, heb je echt veel minder werk, maar het was alles samen toch nog wel om te doen.»

Veto: Is een betere integratie van de aggregatie-opleiding binnen de vakopleiding dan niet wenselijk?

Jan Roels: «Ja, zeker, bijvoorbeeld zoals Prof. Van Daele dat doet in zijn lessen van tweede lis. Die probeert het aspect 'lesgeven' aan bod te laten komen in zijn eigen lessen binnen de vakopleiding. Het zou ook heel voordeel zijn en veel helpen als de proffers nu eens goed konden lesgeven. Dan leer je ook eens wat van de didactische opbouw van een les tijdens het hoorcollege.»

Veto: Een zekere coördinatie op inter-fakultair niveau, zou dat niet veel oplossen?

Jan Roels: «Zou er wel aan mogen werken. Een POK Aggregaat zoals nu werkt immers ook niet. Een mogelijk nadeel is wel dat alles veel algemener wordt. Een vak zoals Algemene Methodenleer is voor een groot deel algemeen, maar de inhoud ervan hangt toch af van richting tot richting. Maar er zou wel iets meer structuur moeten komen, bijvoorbeeld een eigen afdeling aggregatie met eigen profen en assistenten. Zoals het nu is, één persoon die al het werk doet, dat is veel te weinig!»

Veto: Waar de laatste tijd veel sprake over is (kijk maar naar de regentaten) is een extra jaar voor de aggregatie. Vind je dat idee goed?

Jan Roels: «Ik hoop dat dat er nooit komt! Je hebt ergens je keuze gemaakt: ik opteer voor het onderwijs. Als men dan van mening is dat er meer tijd moet besteed worden aan de aggregatie-opleiding (waar ik best kan inkomen), dan moet men maar snoeien in de vakopleiding. Het is immers niet zo dat je alles uit die vakopleiding nodig hebt om later les te gaan geven. Ik kan me wel inbeelden dat een extra jaar goed is voor onze staatsfinanciën, maar het is zeker niet nodig om goede leraars wiskunde te vormen!»

Veto: Als slotvraag: wat zou jij graag veranderd zien aan de aggregatie-opleiding?

Jan Roels: «Men zou moeten proberen iets in te bouwen zodat het eenvoudiger wordt om te stagelessen af te werken, wat structuur die je enige houvast biedt, bijvoorbeeld op en in die dagen zijn er geen lessen, en kan je stage gaan geven. Nu moet je eerst zien of je stagebegeleider tijd heeft en of het voor hem uitkomt dat je een les geeft, je moet weg mogen van je tesis-promotor en bovendien moet je zelf ook nog tijd hebben. Zo zou men bijvoorbeeld een hele week de lessen kunnen opschorten, een 'stage-week' inrichten. Dat zou al veel beter zijn dan het nu het geval is. Nu is het immers moeilijk om praktisch alles geregeld te krijgen. In principe zou je je stage moeten kunnen afhandelen zonder één maal te 'brossen', en dat is nu niet altijd mogelijk!»

Peter Van Leemput

Akademische graden

De wet op universitaire programma's veranderd

In het begin van dit jaar kwam de universitaire examenreglementering in het centrum van de belangstelling te staan naar aanleiding van een uitspraak van de Raad van State: het verlenen van vrijstelling voor een bisjaar bleek in strijd te zijn met de wet. Coens beloofde toen voor een overgangsmaatregel te zorgen die het probleem van de vrijstellingen zou beregelen. Dit in afwachting van een volledige wijziging van de wet op de Akademische Graden. Naar aanleiding van deze belofte kreeg de problematiek rond de 'Akademische Graden' weer zeer veel aandacht. Maar wat houdt de wet op de Akademische Graden nu juist in? Deze wet beregelt immers niet, zoals sommigen schijnen te denken, de toekenning van een onderscheiding of een grote onderscheiding voor een behaald studieresultaat. De wet op de Akademische Graden bevat de bepalingen aangaande de universitaire programma's (of althans een gedeelte ervan, namelijk de zogenaamde 'wettelijke graden').

Een aantal universitaire programma's zijn bij wet omschreven. Dat wil zeggen, de wet bevat een opsomming van een aantal titels van vakken die in het programma moeten voorkomen. Ze regelt ook het aantal studiejaar, de toegangsvoorwaarden tot de opleiding, de wettelijke bekrachtiging en de gevolgen van de toekenning van de diploma's, enzovoort voor de programma's. Zo bepaalt de wet op de Akademische Graden bijvoorbeeld dat men om kandidaat Geneeskunde te worden men een vak proefonderwijs natuurkunde, een vak scheikunde, dier- en plantkundige biologie, embryologie, algemene en bijzondere weefselleer, algemene en menselijke fysiologie, enzovoort, moet krijgen. Overigens bevat de wet enkel het minimum aan vakken dat geprogrammeerd moet worden. Verder schrijft de wet nog voor dat de vakken voor de graad van kandidaat Geneeskunde het voorwerp moeten zijn van drie examenperiodes, gespreid over tenminste drie jaar. De universitaire opleidingen die op deze manier wettelijk omschreven zijn, noemt men de 'wettelijke graden'. Het zijn Filosofie, Germaanse, Romaanse en Klassieke Filologie, Geschiedenis, Rechten, Apoteker, Geneeskunde en Diergeneeskunde, Wetenschappen (Wiskunde, Natuurkunde, Aardrijkskunde, Geologie, Biologie, Scheikunde), Landbouw, Tand-

Hoge Raad, bestaande uit acht leden van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, acht leden van de Waalse tegenhanger van de V.I.R., de C.I.U.F., en met raadgevende stem, de ministers van Onderwijs of hun plaatsvervangers. Overigens heeft de Hoge Raad slechts een adviserende bevoegdheid ten aanzien van de ministers, die op basis van dit advies beslissen per Koninklijk Besluit.

Wat het afschaffen van het onderscheid tussen wettelijke en wetenschappelijke graden betreft, dit onderscheid is objectief bekeken vrij zinloos, maar het verdwijnen ervan kan wel nare gevolgen hebben voor de vreedzame studenten. Deze kunnen een aantal wettelijke diploma's niet krijgen omdat ze niet aan de toelatingsvoorwaarden voldoen die door de wet worden vereist voor deze titels, maar ze kunnen de opleiding wel volgen ter wetenschappelijke titel. Deze mogelijkheid zou met het verdwijnen van het onderscheid tussen wettelijke en wetenschappelijke diploma's teniet gedaan worden. Het invoeren van een systeem van getuigschriften zou in de plaats komen van de huidige regeling met betrekking tot de examenperiodes. Deze examenperiodes zouden eventueel kunnen worden afgeschaft, en er komt ruimte voor veel soepelere examensystemen, zoals een Belgische versie van het kredietpuntenstelsel

Voor wanneer zijn de kredietpunten hier?

Naar aanleiding van de problemen in verband met de vrijstellingsregelingen aan de Vlaamse universiteiten, heeft minister Coens verleden herfst verklaard een nieuwe wet op de Akademische Graden te willen invoeren (zie

elders in deze Veto). In zijn laatste ontwerp voor die nieuwe wet, is daarbij sprake van het invoeren van examengetuigschriften, dit om een "systeem van kredits" mogelijk te maken. Wat wordt hiermee allemaal bedoeld?

Coens wil met het opnemen van het begrip examengetuigschrift de mogelijkheid scheppen om het huidige jaaronderwijs te doorbreken, en te gaan in de richting van het Nederlandse universitaire systeem met een minimum en een maximum studieduur. Want houdt dat examengetuigschrift in? Eénmaal geslaagd voor een examen, ben je er vanaf voor de rest van je opleiding. In feite dus een heel uitgebreid vrijstellingsstelsel, waar de vrijstelling voor een geslaagd vak verschillende jaren telt.

Met dit zogenaamde systeem van kredits wil Coens dus de weg openen naar een systeem zoals het Nederlandse of naar een andere vorm van kredietpuntenstelsel. Wat de uiteindelijke bedoeling is, valt niet te achterhalen wegens de vaagheid van de tekst. Of er een echt kredietpuntenstelsel wordt uitgebouwd, waarbij de programma's worden opgesplitst in studie- of kredietpunten, valt dan nog af te wachten.

Kritieken

Al bij al een zeer onduidelijke situatie dus. De mogelijkheid wordt wel geschapen om het universitaire onderwijs grondig te reorganiseren, maar welke kant men uit wil is niet duidelijk. Juist omdat de tekst zo vaag blijft, enkele opmerkingen bij een mogelijke invoering van een kredietpuntenstelsel.

Het invoeren van een systeem hier in België met een minimum en een maximum studieduur, zou zo goed als zeker uitlopen op een verlenging van die studieduur voor de meeste studenten. De vraag is of dat wel zo wenselijk is, zowel voor de student als voor de gemeenschap. In Nederland probeert men de gemiddelde studieduur juist in te korten: twee jaar

geleden werd daarom bij wet een maximum studieduur opgelegd.

Het wetsontwerp zegt niets over de mogelijke opties die kunnen samengaan met een vorm van kredietpuntenstelsel. Gaan de studenten een grotere keuzevrijheid krijgen bij het opstellen van hun programma's? Of gaan de examens gespreid worden over het ganse jaar?... Hierover wordt niet meer gezegd, nochtans is dit allemaal belangrijk als men enig zicht wil blijven houden op de studieduur, de studiedruk, de gelijkwaardigheid van diploma's...

In Nederland bestaat geen jaaronderwijs en gebruikt men het kredietpuntenstelsel als een organisatorisch hulpmiddel. Het systeem zou ook een onderwijskundige taak kunnen hebben, bijvoorbeeld de student de mogelijkheid bieden meer zicht te krijgen op zijn studievoortgang; als je het eerste semester zoveel studiepunten hebt behaald, ben je mee volgens het vooropgestelde schema. Maar om meer te zijn dan een louter technisch hulpmiddel, moet de gelijkwaardigheid tussen studiepunten en aantal werkuren verbeteren. Als je voor één studiepunt 40 uur nodig hebt en voor een ander 55, kan je moeilijk een planning maken op basis hiervan. Zo een gelijkwaardigheid tussen studiepunten en aantal werkuren verkrijgt je maar als je de studietijd gaat meten, iets wat in Nederland maar zelden gebeurt, en waar ze in België nog maar nauwelijks van gehoord hebben.

Kortom, voordat het huidige onderwijsstelsel overboord gesmeten wordt, moet men toch wat meer zicht hebben op wat er in de plaats gaat komen: een volledig kredietpuntenstelsel, of alleen het doorbreken van het jaaronderwijs? Het ziet er niet naar uit dat met menen zou overgaan naar een kredietpuntenstelsel als de nieuwe wet op de akademische graden erdoor komt, maar van dan af kan het wel ieder ogenblik gebeuren. En, als dat gebeurt, willen wij er graag bij zijn.

Frank Segers

Onderwijsminister Coens; met al de heibel rond regentaten, vrijstellingen, numerus clausus... heeft hij tijdens zijn mandaat al ruim belangstelling gehad.

Kredietpunten-systemen

Het begrip kredietpuntenstelsel is niet gemakkelijk te omschrijven omdat er niet zoiets als het kredietpuntenstelsel bestaat. Toch wijst men in de literatuur meestal op twee kenmerken die essentieel zijn, wil je van een kredietpuntenstelsel spreken.

Ten eerste zijn de programma's opgesplitst in delen die meetbaar zijn. Elk deel krijgt een bepaalde waarde toegewezen (in kredietpunten of studiepunten uitgedrukt).

Ten tweede behaalt je een diploma als je een bepaald aantal kredits hebt verworven. De tijd waarin je die verworft speelt (in principe) geen rol. Hiermee wordt het jaaronderwijs — per jaar juist zoveel vakken — zoals wij dat kennen doorbroken.

Maar zoals gezegd bestaan er verschillende vormen van kredietpuntenstelsel. En om het nog wat ingewikkelder te maken, duidt men bovendien ook onderwijsstelsel als kredietpuntenstelsel aan die eigenlijk niet voldoen aan bovenstaande twee kenmerken tegelijkertijd. Zo associeert men in Nederland een kredietpuntenstelsel vooral met de opsplitting van de programma's in meetbare onderdelen (jaaronderwijs kent men daar niet!) terwijl in Vlaanderen eerder de band wordt gelegd met het doorbreken van het bestaande jaaronderwijs. □

heelkunde, en Burgerlijk Ingenieur. Daarnaast bestaan er ook 'wetenschappelijke graden'. Zo bijvoorbeeld Psychologie, Pedagogie, Economie... Welke vakken men moet volgen om een diploma van die graad te verkrijgen is niet wettelijk omschreven zoals voor wettelijke graden. Maar wel mogen slechts bepaalde universitaire diploma's met die titels uitreiken en zijn de titels ook wettelijk beschermd. Niet iedereen kan zich dus ongestraft licentiaat Economie noemen, maar enkel de mensen die dat diploma behaalden in een daartoe erkende instelling.

Wat het kabinet van onderwijsminister Coens aan de wet op de Akademische Graden wil veranderen is nog niet tot in alle puntjes bekend omdat het wetsvoorstel nog niet klaar is. Maar vermits de minister aan een studentendelegatie van de Vlaamse Studenten Federatie verklaarde dat het enkel om een nieuwe, aangepaste versie van zijn vorig wetsvoorstel, Coens-Tromont, zou gaan, heeft men binnen de ASR wel een vrij duidelijke idee wat de wetswijziging globaal gezien allemaal zal inhouden. De belangrijkste gevolgen van de invoering van de wet zouden zijn: het verdwijnen van het onderscheid tussen wettelijke en wetenschappelijke graden, het invoeren van een systeem van getuigschriften, het instellen van een

(zie echter ook elders in deze Veto). De instelling van de Hoge Raad, tenslotte, maakt het mogelijk om de opsomming van minimumprogramma's voor de wettelijke graden uit de wet te lichten, wat dan ook zou gebeuren. Het minimumprogramma voor Geneeskunde, bijvoorbeeld, wordt dan niet meer in de wet bevoren, maar zou door een Koninklijk Besluit vastgelegd worden op advies van de Hoge Raad. Dat betekent dat de studieprogramma's in principe sneller aangepast zouden kunnen worden aan de evolutie van de wetenschap, maar ook dat de samenstelling van de programma's gemakkelijker beïnvloed zouden kunnen worden door druk vanuit bijvoorbeeld de industrie.

Eigenlijk betekenen de voorstellen van Coens, in zoverre ze natuurlijk definitief zijn, een versoepeling van de huidige wetgeving. Er wordt minder in de wet zelf vastgelegd, er wordt dus meer wettelijk mogelijk gemaakt. De toelichting bij de wetswijziging is echter beknopt, de filosofie die er achter schuilt eigenlijk nauwelijks gekend. Men heeft dus het raden naar het beleid dat achter de wetswijziging schuilt. Des te meer waakzaamheid is geboden.

Wouter Colson

Politiek platform van de algemene studentenraad

De algemene studentenraad en de demokratizering van het onderwijs

Onder "demokratizering van het onderwijs" verstaat de ASR het nemen van de maatregelen die een democratisch onderwijs mogelijk maken. Een "democratisch onderwijs" is dan het verzamelen en verspreiden van kennis door, ten behoeve van en onder controle van de gehele gemeenschap.

De ASR onderscheidt in haar demokratizeringsregels een *intern* en een *extern* aspect.

Met de *eksterne* demokratizering wordt de demokratizering van de toegang tot het onderwijs bedoeld: elk lid van de gemeenschap moet onderwijs van zijn keuze en begaafdheid kunnen volgen zonder enige barrières of selectie. Dit neemt niet weg dat, in een ruimer kader los van het onderwijs, iedereen vrije toegang moet hebben tot alle kennis en informatie.

De *interne* demokratizering van het onderwijs slaat op het demokratizeren van haar organisatie, inhoud en vorm. Demokratizering houdt hier het uitbouwen van een intern democratische structuur in, zodat alle belanghebbende partijen bij het onderwijs hun inbreng kunnen hebben.

Nochtans is een demokratizering van het onderwijs niet te verwezenlijken zonder een, meer diepgaande, demokratizering van de maatschappij. De ASR zal er dan ook op toezien dat de maatschappelijke voorwaarden voor een democratisch onderwijs worden instandgehouden of gekreëerd.

moet gebeuren, dit om een stigma-effect te voorkomen, maar op nationaal niveau, bijvoorbeeld door een consequent doorgevoerde progressieve belasting.

Ook mogen deze voorzieningen geen studentenorganisaties aangelegenheid zijn: ze moeten ook worden opgesteld voor het NUHO en op lange termijn eventueel ook andere groepen zoals werkloze jongeren en bejaarden.

Het beheer van deze sociale sectoren moet in handen zijn van de

Het beheer van deze sociale sectoren moet in handen zijn van de belanghebbenden, te weten de studenten en het personeel.

Geen numerus clausus

Een numerus clausus doet afbreuk aan het persoonlijkheidsrecht van iedereen op ontwikkeling van zijn intellectuele capaciteiten en zet, door een elitiserend van de kennis, de democratie op de helling, hierom alleen al dient ze principieel te worden verworpen. Bovendien biedt een numerus clausus misschien wel een oplossing voor de werkloosheid van sommigen, maar schuift ze die werkloosheid af op anderen. Tegenover deze bestandinging van werkverdeling en privileges stelt SoRa een *herverdeling*, in een maatschappij die plaats maakt voor jongeren in plaats van ze af te stoten.

Om dezelfde redenen als voor een (eksplisiete) numerus clausus verwerpt SoRa het voeren van negatieve informatiecampagnes met betrekking tot universitaire studies en het selecteren in de loop van de studies op basis van irrelevante criteria.

Een forfaitaire betoelaging van de universiteiten is voor ons slechts aanvaardbaar wanneer eksplisiete garanties worden geboden dat deze niet tot een numerus clausus aanleiding zal geven.

ISOL en de integratie van de vreemde studenten

ISOL (International Students Organisation Leuven) staat voor een open en integratief, geen restriktief noch diskriminatoir beleid ten aanzien van vreemde studenten. Omdat dit voor een sociale en kulturele verrijking zorgt, de internationale wetenschappelijke gemeenschap versterkt en een "planetair bewustzijn" vormt, dat garant staat voor wederzijds begrip, wederzijdse waardering en vrede.

Dit open integratiebeleid dient vooral gevoerd ten aanzien van studenten uit ontwikkelingslanden. Dezen moeten een aangepast onderwijs kunnen genieten en hierbij over een volwaardig budget beschikken, zonder onderling gediscrimineerd te worden. Deze vorm van ontwikkelingshulp met het oog op een autonome emancipatie van de derde wereld is een morele plicht en verdient absolute prioriteit.

Meer algemeen veroordeelt de Algemene

Sociale raad en de eksterne demokratizering

Sinds jaar en dag ijvert Sociale Raad ervoor dat iedereen vrij toegang zou hebben tot het onderwijs van zijn keuze en begaafdheid, los van enige financiële of andere barrières. In haar optiek is studeren een fundamenteel en onvervreemdbaar recht, geen voorrecht. Dit impliceert mede dat de demokratizering een continu en consequent volgehouden politiek moet zijn, ook in tijden van laagconjunctuur. Een kwa toegang democratisch onderwijs is een te essentieel element in de opbouw van een menswaardige samenleving om in tijden van economische recessie overboord gegooid te worden. SoRa verwerpt dan ook een enge zienswijze die het onderwijs enkel als een investeringsfaktor beschouwt en voorbijgaat aan haar meer fundamentele, demokratiese en sociale betekenis.

De feiten leren nochtans dat het de economische behoefte aan hooggeschoolded kaders was die in de jaren '50 leidde tot tal van demokratiserende maatregelen (studiebeurzen, sociale sektor). Economische behoefte en rechtvaardigheidsver-

DEMO

wegingen liepen toen hand in hand. Vanaf 1970 bleek de vraag naar kaders vervuld en werd het krisis. De demokratizering werd een halt toegeroepen en zelfs teruggeloten: verhoging van de inschrijvingsgelden, ontwaarding van de studiebeurzen, afbraak van de universitaire sociale sectoren, pogingen tot numerus clausus... In deze tijden van economische krisis is SoRa dan ook bijzonder waakzaam, met als blijvend ideaal voor ogen dat van een uiteindelijk afschaffing van alle financiële en socio-kulturele drempels tot het universitair hoger onderwijs.

De nadruk die ze hierbij legt op het financiële luik betekent gezinsd dat ze de socio-kulturele dimensie in de toegang tot de universiteit onderschiet. Integendeel, maar die laatste heeft alles te maken met afkomst en opvoedingsmilieu van de student enerzijds en onderwijs- en maatschappijstructuren (waarin de jongeren reeds lang vóór hun universitaire opleiding zijn ingeschakeld) anderzijds, en behoort dus niet tot het eksklusieve werktein van SoRa. Een optimale kulturele toegankelijkheid vereist inderdaad een drastische demokratizering van bredere maatschappelijke structuren. Op het vlak van de onderwijsinhoud betekent dit dat deze moet beantwoorden aan de leefwereld van iedereen, veeleer dan op maat van één of andere maatschappelijke belangengroep (de industrie) te zijn gesneden.

Bij het optimaliseren van de toegang tot het universitair onderwijs moet volgens SoRa met onder andere volgende eisen rekening gehouden worden.

Studiefinanciering

SoRa eist de onmiddellijke uitkering van volwaardige studiebeurzen, ge

waardige studiebeurzen, geïndekeerd, die het elke student mogelijk maken alle studie- en leefkosten te dragen. De gemiddelde koststudie "kost" momenteel om en bij de 150000 fr., de maximaal toegekende studiebeurs belooft hiervan slechts de helft.

We verwerpen principieel elke studiefinanciering onder de vorm van leningen. Hierdoor immers wordt afbreuk gedaan aan het recht op onderwijs — men moet zelf zijn studies betalen — en wordt het bestaande onvolwaardige beursstelsel in stand gehouden.

Sociale sektor

De studenten moeten kunnen beschikken over goedkope sociale voorzieningen op 't vlak van voeding, huisvesting, gezondheidszorg, juridische bijstand en sociale opvang.

Deze centra mogen zich niet beperken tot louter kuratief werk (problemen oplossen), ze moeten ook preventief (informatie verstrekken) en structureel (problemen kollektief aanpakken, wijzen op maatschappelijke wantoestanden) kunnen optreden.

Wij pleiten in principe voor een universele, geen selectieve toewijzing van deze voorzieningen. Hoewel deze in de gegeven omstandigheden tot het "Matteuseffect" leidt (sociale toelagen komen terecht bij wie ze niet nodig hebben), blijven wij ervan overtuigd dat een inkomensherverdeling niet tussen studenten onderling

— een onafhankelijk paritair orgaan dat nagaat of bij nieuwe programma's de norm wel wordt nageleefd. Als een programma deze norm overschrijft mag het niet goedgekeurd worden. Het orgaan moet paritair en onafhankelijk zijn om te beletten dat het in dezelfde fouten vervalt als de POC's.

— een deskundig onderzoek van de bestaande programma's door het DUO. Als dat onderzoek zou aantonen dat bepaalde programma's werkelijk te zwaar zijn, moet er niet alleen over gepraat

RING

worden, maar ook gevolg aan gegeven worden. Het gaat ook niet op dat professoren de conclusies van een dergelijk onderzoek naast zich neer zouden leggen.

Kredituipuntensysteem

Een kredituipuntensysteem is een vorm van studieorganisatie waarbij (a) de programma's worden opgesplitst in meetbare onderdelen die een bepaalde waarde (kredits) toegewezen krijgen en (b) een universitaire graad wordt behaald door het verwerven van een bepaald aantal credits — hiermee wordt het jaaronderwijs doorbroken.

In het meest recente ontwerp voor een nieuwe wet op de academische graden (1982) wil men 'een systeem van credits' mogelijk maken. Het wetontwerp maakt het inderdaad mogelijk het jaaronderwijs te doorbreken (b), maar zegt niets over de kwantificering van de studieonderdelen. Nochtans is een goed werkend kredituipuntensysteem, waarbij men de *studielast* en de *studieduur* onder controle wil houden, maar mogelijk op basis van een degelijke kwantificering, die best gebeurt op basis van de gemeten studielast.

Vrijstellingen

In een arrest van begin dit jaar oordeelde de Raad van State het toekennen van vrijstellingen aan bisstudenten onwettelijk. Na verzet van studentzijde werkte minister Coens een tijdelijke regeling uit, waardoor de toegekende vrijstellingen voor dit jaar vooralsnog geïmplementeerd werden. Tegelijkertijd beloofde hij een nieuwe wet op de academische graden om de vrijstellingsproblematiek definitief te regelen.

Of die nieuwe wet er nog dit jaar komt, wordt met de dag onwaarschijnlijker. Daarom mag de overgangregeling van Coens niet beperkt blijven tot dit jaar, maar moet ze gelden tot de nieuwe wet op de academische graden er effectief is.

Bovendien moet ook dringend een kader geschapen worden waarbinnen de studenten als grootste belanghebbende, ook iets in de pap te brokken hebben in deze belangrijke zaak, waarbij de hele universitaire onderwijsstructuur op het spel staat.

Werkingsprincipes

Sociale Raad en de kringen. Daarom zijn zij samengesteld uit verkozen kringvertegenwoordigers. De standpunten die worden ingenomen kunnen immers maar gewicht in de schaal leggen als ze gedragen worden door een zo groot mogelijke groep studenten. Door te steunen op de kringen verzekeren Kringraad en Sociale Raad zich van een *kwantitatieve* representativiteit.

Maar deze kwantitatieve representativiteit is niet voldoende om tot dergelijke standpunten te komen. Immers, een consensus rond een besluit, zonder de argumenten voor of tegen te kennen, kan men geen goed besluit noemen.

Degelijke besluiten komen pas na een voorafgaande inhoudelijke discussie. Argumenten om deze discussie te stoffieren komen van verschillende kanten. In de eerste plaats uit de inhoudelijke werking van de kringen zelf, die ook bepalen waarom gewerkt wordt. Daarnaast wordt ook heel wat informatie centraal ingezameld, verwerkt en bewaard. Niet alle kringvertegenwoordigers hebben immers de tijd om opzoekingswerk te doen rond specifieke thema's.

Zij die informatie verzamelen (o.a. de vrijgestelden), hebben de taak de ingewonnen kennis over te brengen naar de leden van de algemene vergadering zodat daar een zinvolle discussie kan gevoerd worden. De leden van de algemene vergadering zorgen er op hun beurt voor dat de discussie in de kringen gevoerd wordt en zijn daartoe gewapend met de nodige argumenten pro en contra.

De standpunten van Sociale Raad en Kringraad worden zo verantwoord ingenomen, waardoor zij zich ook van een *kwantitatieve representativiteit* verzekeren.

Kringraad en de interne demokratizering

Kringraad is een forum en beleidswerkvergadering rond onderwijs, kringwerking en medebeheer. Op langere termijn streeft Kringraad naar een intern-demokratische structuur. Vanuit het oogpunt van de studenten houdt dit een volwaardig medebeheer in. Studenten zijn immers de meest belanghebbende partij bij het voeren van een onderwijsbeleid. Toch hebben ze inzake dat beleid geen beslissingsrecht, in het beste geval worden ze gehoord. De studenten moeten organisatie, doel, inhoud en vorm mee kunnen bepalen. Een reël structureel medebeheer moet daar garanties voor bieden.

Vanuit de bestaande situatie probeert Kringraad het beperkte medebeheer van de studenten aan het universitaire onderwijs zo goed mogelijk uit te bouwen. Op centraal vlak via een goede

IZE

begeleiding van studentenafgevaardigden naar academische raad, het interafakultair centrum voor de aggregatie en de vlaamse studentfederatie. Op kringvlak door het stimuleren van een goede kringwerking en het bestaan van kringafgevaardigden in de medebeheersorganen (POC, Fakulteitsraad...).

Kringraad is ook een forum rond *kringwerking*. Die kringwerking poogt ze te stimuleren door de behandeling van thema's als onthaalactiviteiten, kringbladen, fakbars, examenpermanenties...

Kringraad werkt vooral rond het onderwijs aan de universiteit. Elk jaar diept ze hiertoe een aantal centrale thema's uit. De laatste jaren waren dat: *studiedruk, academische graden, aggregatie*.

Studiedruk

Uit verschillende onderzoeken naar de leefgewoonten van studenten en uit de studiebelastingenquêtes door het DUO is gebleken dat — in sommige studierichtingen — de studiedruk onaanvaardbaar hoog ligt. Bij het opstellen van nieuwe programma's op de POC's spelen niet-onderwijskundige argumenten al te vaak een doorslaggevend rol dan onderwijskundige. Vaak wordt besloten tot een verzwaring van de programma's omdat de prof weer iets interessants gevonden heeft of omdat hij "aan zijn uren moet geraken". Zelden of nooit wordt de zwaarte van de programma's zelf besproken.

Bovendien wijst niets erop dat deze studiedruk in de toekomst niet nog groter zal worden. Blijkbaar is zelfs het opstellen van een maks

Blijkbaar is zelfs het opstellen van een maximumgrens voor studiebelasting niet voldoende om ze binnen de perken te houden. Zo besloot de academische raad van de KUL weliswaar dat programma's van de 1900 uren belastingnorm niet mogen overschrijden, toch keurt ze nog steeds programma's goed waarvan de te verwachten studielast niet werd geschat en/of waarvan men weet dat ze vrijwel zeker een verzwaring inhouden.

Om ervoor te zorgen dat de norm voor studielast niet wordt overschreden moet volgens Kringraad dan ook dringend werk gemaakt worden van:

KRAT

Studentenraad de tendens die, aan de hand van vooroordelen tegen de migranten, te wil marginaliseren en een "vreemdelingenprobleem" scheppen. Ons inziens is er helemaal geen vreemdelingenprobleem, enkel een "Belgenprobleem": van Belgen die de verrijkende aanwezigheid van andere culturen, waarden en opvattingen als een bedreiging ervaren, van Belgen die noch de tolerantie noch het begrip voor die andere waarden en culturen kunnen opbrengen. Een "Belgenprobleem" dat enkel kan opgelost worden door een daadwerkelijk anti-racistisch integratiebeleid.